

Naročnina mesečno
25 Din, za inozem-
stvo 40 Din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 Din, za
inozemstvo 120 Din

Uredništvo je v
Kopitarjevi ul. 6/III

Telefoni uredništva: dnevna služba 2050 — nočna 2996, 2994 in 2050

Izhaja vsak dan zjutraj, razen ponedeljka in dneva po prazniku

SCLOVENEK

Cek. račun: Ljub-
ljana št. 10.650 in
10.349 za inzerate;
Sarajevo št. 7563
Zagreb št. 39.011,
Praga-Dunaj 24.797

Uprava: Kopitar-
jeva 6, telefon 2992

Praški program

Českoslovaški zunanji minister je sinoči v triurnem govoru pred polnoštevilno zbranim parlamentom in pred galerijami, ki so jih do zadnjega mesta zasedli diplomatski zastopniki vsega sveta, povedal, kar smo že vsi in ves mesec nestrpno pričakovali, namreč — resnico. Odlični zunanji minister naše severne slovanske sestre je v svojem dolgem političnem življenju že mnogo govoril, povzel je važne iniciative, sprožil nešteto koristnih idej, toda odkar je na njegovo spodbudo bila leta 1921 ustanovljena Mala zveza za zaščito nasledstvenih držav avstro-ogrske monarhije, morebiti še nikoli ni bil tako dobro navdahnjen in še nikdar evropskim narodom ni toliko koristil, kakor s svojim predsinocnim govorom o revizionistični propagandi.

Mi lahko mirno gremo mimo prvega dela njegovega govora, v katerem je zelo bistro analiziral idejne podlage fašizma in nemškega narodnega socializma ter dokazal, kako dosledna sta oba v rušenju demokratične Evrope, ki je izšla iz svetovne vojne.

Moglo se je videti, da se je neobičajno dolgo zadržal pri pobujanju fašističnega nauka o mednarodni politiki, kakor da bi hotel odkupiti veliko obzirnost, s katero je doslej iz razlogov, ki se tičejo njegove ožje domovine, obravnaval to vprašanje. Moglo se je tudi opaziti, s kakšno doslej pri njem neobičajno uničujočo kritiko se je zagrebel v zablude pretrganega nacionalizma, misleč pri tem nemške narodne socialiste, ki so si pri njem izposodili ime, a brez demokratične vsebine, kako je s trupeno logiko obsojal njihovo načelo, da se mora v mednarodnem življenju izločiti vsaka etika, ker da je egoistični dobrobit najvišji zakon vsakega dela.

Ako prebiramo ideološki del njegovega govora, dobimo vtis, da se je zbudil v njem stari češki demokrat iz vojne dobe, oni, ki je izšel iz širokih plasti zdravega češkega naroda, ki je ostal z njim v poklicni zvezi vso dobo svoje prve ustvarjajoče mladosti, ki je šel v trenutku, ko je bilo navidezno najmanj izgledov na uspeh, podirati državo, v kateri je njegov rod robotil oholemu tuju, poldegenerirani zapuštni umrlje fevdalne dobe. Stari revolucionar, upornik brez strahu, se je izlučil iz dr. Beneša-diplomata, da ponovi razdiralec nove Evrope, kar je svoje dni povedal narodnim tiranom stare, da se jih ne boji, da zaupa v demokracijo, da ni izgubil vere v naravne zakone, ki malim prav tako kakor velikim narodom dajejo pravico do mirnega življenja.

V tej pozi kljubujočega upornika, trdno ukoreninjen v neporušljivosti svojih pravic, podprt od zaupanja demokratičnega ljudstva, zaljubljen v veliko bodočnost svoje domovine, pripravljen na vsako žrtve, je v imenu države in naroda vrgel med gozdenje, ki je vedno bolj neprijetno udarjalo na njegova ušesa, edino pravilno besedo, na katero histerična Evropa še sliši: z orožjem!

Mnogim je revizionistična propaganda podrla upe, drugim je vsejala strah, tretje je omajala, zopet drugim je obnovila pregrešne apetite in dala potuho zatajenim željam. Vsem pa je škodovala, ker je natrosila nemir in negotovost po vsej Evropi. Ako kdaj, potem v takem trenutku imponira človek, ki ima živce, ki zna pokazati, da se nikogar ne boji, ker takega se bojijo vsi. Nobena izmed veselih, nobena izmed malih držav, ki so jih razkosavali, ni imela zdravega poguma, da bi bila ustavila to nečedno in nervozno debato s krepko besedo, ki prihaja od srca in ki se je človek poslužuje, kadar vsi drugi argumenti ne zaležejo več. Zato bomo dr. Beneš hvalježni, da je vrgel po Evropi ta nepremagljivi dokaz upravičene samoodrambe in s tem samim dejanjem prenesel kresno borbo na teren, kamor spada. Kdor hoče naše kraje, naj pride po nje! To je enostavno. To vsakdo razume! To je več, kakor pa klicanje na pomoč in zaupanje v uvidevnost drugih. To je izraz volje do življenja in do uporabe sredstev, ki to življenje v vrvenju mednarodnih intrig tudi jamčijo.

V drugem delu svojega govora je dr. Beneš razvozljaval svojo bujno politično iznajdljivost in nanašal nekaj zelo zanimivih načrtov, ki nam na široko odpirajo pogled v smer, po kateri se bo kretala mednarodna politika v bližnji bodočnosti. Tudi za to smo mu hvaležni, kajti državnik bodo mnogo bolj varno hodili in mnogo bolj modro zastopali interese narodov, če bodo ostali z njimi v organskem stiku ter pogumno prenašali kritiko javnega mnjenja. Katere so te novosti, ki jih napoveduje praški govor? Če smo prav razumeli dr. Beneša, smemo pričakovati tri velika diplomatska prizadevanja: 1. razširitev Male zveze v Podonavju, 2. zveza s Poljsko, 3. sporazum z Rusijo.

O Mali zvezi se je že reklo ob priliki njene obnove februarja tega leta, da nikakor ni zaključena tvorba, ampak da nudi možnost tudi drugim državam, da se ji priključijo. Iz dr. Beneševga govora se da sklepati, da tega razpoloženja tudi rimske intrige niso mogle oslabiliti ter da ima diplomacija Male zveze — odkar nastopa enotno — trdno voljo prodirati v tem pravcu, to se pravi, da pridobi Avstrijo in Madjarsko. Toda to, kar je Mala zveza že, bo okrepila z gosto prepleteno mrežo medsebojnega gospodarskega sodelovanja, da se kot gospodarska enota uveljavi in da brez sterilnega čakanja na pomoč od drugih, pogumno začne reševati samo sebe iz gospodarske bede. Po desetih letih politične Male zveze, se sliši olajševalno, če ravno iz Prage prihaja vest o gospodarski.

Večje važnosti je to, kar je dr. Beneš povedal o Poljski, ker se je celih 15 let, odkar vodi zunanjo politiko svoje domovine, skrbno ogibal vsake prijazne besede na naslov svoje slovanske sosedice. Ako se je pod pritiskom dogodkov odločil, da po-

Po občinskih volitvah v španski republiki

Špansko ljudstvo je jasno spre-govorilo

Proti ekstremistom na levi in desni
Politična zrelost katolikov

Madrid, 26. aprila. U. Do sedaj so znana imena 12.989 občinskih svetovalcev, ki so bili izvoljeni pri občinskih volitvah, katere so se vršile 23. aprila. Vlada stranka je dobila 3959 svetnikov, protivladne stranke pa so jih dobile 7678, ostali pripadajo neopredeljenim strankam.

Slika po volitvah

Med izvoljenimi je dobila največ odborniških sedežev, to je 2625, protivladna agrarna stranka, ki je za radikalno agrarno reformo in za katero je volila ogromna večina katolikov. Nato pride protivladna liberalna stranka Lerrouxa z 1940 sedeži. Tretja protivladna stranka, konservativci, ki jih vodi Maura, so si izvojevali 1119 sedežev, ostale protivladne stranke pa okoli 2000 sedežev.

Vladna stranka ministrskega predsednika Azana je dobila 1012 svetovalcev, njene zaveznike, socialni demokrati, pa 1557, ostale vladne stranke pa 1390 svetovalcev. V baskijskih provincih, posebno v Biskaji in Navari so nacionalni avtonomisti vladne kandidate popolnoma porazili in so si pridobili 917 občinskih svetovalcev.

Rezultati, ki še niso znani, ne bodo veliko izpremenili te slike. V najstarejši in globoko kato-

liški provinci Kastilji je zmagała z ogromno večino agrarna stranka. K tej zmagi so največ pripomogle ženske, ki so dobile po novi španski ustavi aktivno in pasivno volilno pravico. Agrarci pa so zmagaali tudi v provincih Burgos, Salamanka in Valladolid. Najhujše so bili poraženi marksisti tako od agrarcev, kakor od liberalne opozicije Lerrouxa. Pokazalo se je, da marksisti na deželi nimajo nobenih tal.

Zelo značilno in zanimivo za veliko volilno kampanjo v občinah je tudi dejstvo, da sta bili katastrofalno poraženi obe ekstremistični stranki, to je komunisti na levi in monarhisti na desni strani. Ti dve stranki si lahko podasta bratsko roki v svojem skupnem neuspehu. Komunisti so namreč dobili celih 26 glasov, monarhisti pa 21.

Spanija odklanja protiversko gonjo

Ta nepričakovani izid je silno porazil vladno koalicio. Čaka se še na izid ostalih volitev, nakar se bo politična fizionomija Spanije brez dvoma temeljito izpremenila. Volitve so se vršile samo v 2477 občinah, kako porazen bi bil šele rezultat, ako bi se izvršile volitve tudi v ostalih občinah.

Spanijel Zakaj vlada je upala največ večine ravno v teh občinah, v katerih je volitve najprej razpisala in v katerih so bile šanse za vlado prime-roma najbolj ugodne.

Spanija je — to se sedaj jasno vidi — odklonila tako komunistične eksperimente, kakor tudi monarhizem na eni strani in antiversko svobodomselstvo Azanove stranke skupaj s socialno demokratičnim socialnim polovičarstvom na eni in njegovo sterilno protiversko zagrizenostjo na drugi strani. Večina Spanije je, kakor se vidi, na strani odločnega agrarnega programa brez protiverske in protikršćanske komunistične primesi.

Španski katoliki so po zaslugi Katoliške akcije pokazali veliko zrelost s tem, da so popolnoma zavrgli monarhistično reakcijo in se odločili za kandidate agrarne zveze, ki je za upostavljen demokratičnih pravic Cerkve in za njeno popolno svobodo v modernem demokratičnem duhu.

Burni kortezi

Madrid, 26. aprila. Š. Sinoči je bila prva seja kortezov po velikonočnih praznikih in po občinskih volitvah. Opozicija je priredila burne demonstracije ter odločno zahtevala razpust korteza ter novih parlamentarnih volitev.

Fašistični zgledi vlečejo

„Narodna revolucija“ v Grčiji?

Ali Venizelos, ali Caldaris ali — Konstantin

Belgrad, 26. aprila. (telef.)

Nobena izmed držav, katere so bile poletg-njene v vrtnec svetovne vojne, ne trpi v toliki meri pod bremenom inozemskih dolgov kakor Grčija. Nemčija se je po izredno spretni politiki rešila repraci, dočim Grčija, ki se zaradi pomoči, ki jo je proti volji kralja Konstantina nudil veliki antanti Venizelos na solunski fronti leta 1917, prištev med države-zmagovalke, ječi pod neznosnim bremenom denarnih obveznosti — večinoma nampram Angliji in Franciji. Krivdo za to vali danes grški narod na Venizelosa, ki je po zmagi velike antante in z njeno denarno podporo začel vojno proti poraženi Turčiji, da uslanovi Veliko Grčijo, ki naj bi segala od Jonskega morja do starega Pontusa ob Črnem morju. Toda Turčije niso vodili več od razuzdanosti izžeti sultani, ampak mož, kakor jih rodi komaj vsako drugo stoletje, Kemal, ki je leta 1922 pogladi grške armade iz Male Azije preko Egejskega morja domov, za njimi pa zapodil v staro domovino poldrug milijon azijskih Grkov, ki so predstavljali za staro domovino jedce brez koristi. Dasi je to vojsko izgubil kralj Konstantin, kateri se je bil leta 1920 vrnil v Grčijo, iz katere ga je bila zaradi njegovega germanofilskega stališa leta 1917 izgnala antanta, pada danes moralna odgovornost zanj na Venizelosa, ki je bil imperialistično politiko Grčije v resnici začel. Venizelos se je sicer izkazal za »rešitelja domovine«, ko je dal Konstantina zopet pregnati in na truplih njegovih obglavljenih generalov zavladal kot diktator, dokler se leta 1924 ni proglasila ustavna republika. Toda novi red je bil kupljen za ceno ogromnih posojil, ki jih je dala Anglija, da so se naselenci iz Azije, Trakije in Carigada zaposlili kot poljedelci in obrtniki. Dočim so emigranti bili Venizelosu za to hvaležni in tvorijo še danes zanesljivo pomožno četo njegovemu volilnemu kadru, pa staro prebivalstvo ni več očarano od njegovega imena in sovraštvo proti njemu je naraščalo tem bolj, čim bolj se ogromni za-

dolžitvi dežele, oropane svoje maloazijske kolonije, velikega dela Egejskega otočja in prekomorske trgovine med Evropo in Malo Azijo, pri-činja svetočna gospodarska kriza.

Upniki pritiskajo — Venizelos intrigira

Upniki Grčije pritiskajo na nesrečno deželo tem bolj, čim bolj sami rabijo denarja. Spretni Venizelos, ki ima velik mednarodni ugled, je znal evropske upnike celih 10 let zadovoljevati z obljubami in končno se mu je celo posrečilo, da je sklenil po posredovanju Italije prijateljski pakt s Turčijo, ki daje Grčiji možnost, da okrepi svoj politični položaj in obenem olajša dvig njenega nekdanj tako cvetočega gospodarstva. Toda poglavljača se svetovna gospodarska kriza je uničila upanje, katero je stavil Venizelos v gospodarske posledice vpostavitve političnega presliha Grčije. Leta 1932 je bil končno primoran, da se poravnava z inozemskimi upniki na podlagi odplačila 30% obresti inozemskih dolgov ter transfera 2.7 milijonov dolarjev v Anglijo oziroma Francijo. Medtem pa je Venizelosa stranka pri volitvah novembra leta 1932 podlegla opoziciji iz ljudske stranke Caldarisa in nekaterih bivših Venizelosovih strank, ki so bile od njega odpadle. Venizelos se je pomiril s tem, da je prevzel Caldaris vlado, potem ko je slovesno obljubil, da se ne bo dotaknil republičanskega režima. Toda Venizelos, katerega glavna nota je brezmejno častihlepije, je samo čakal, da pridobi zase disidente in je po tem januarja meseca 1933 Caldarisa preskrbel v parlamentu nezaupnico v trenutku, ko je ta hotel transferirati v inozemstvo dolžne obresti, češ, da

bo zaradi tega drahma propadla. Brezskrupulozna Venizelosa ni pri tem prav nič zadrževalo dejstvo, da je bil to obveznost sprejel nase on sam in da je Caldaris samo hotel izpolniti to, kar je bil podpiral finančni minister prejšnje Venizelosove vlade.

Pošten mož sredi težavnega dela

Novo volitve 5. marca letošnjega leta so pa pokazale, da Venizelosov šlager o nevarnosti Caldarisovega režima za drahmo ni mogel zakriti protustavnega načina, s katerim se je Venizelosu posrečilo pridobiti starega predsednika republike Zaimisa za razpustitev parlamenta in stvoritev nove vlade Venizelosa čisto za kulisami. Grško ljudstvo je dalo na Venizelosove mahinacije odgovor s tem, da se je z večino izreklo za Caldarisa, kateremu je s tem zopet poverilo vlado. Značilno za Venizelosa je, da je skušal, kakor hitro je izvedel za rezultat, ustanoviti diktaturo s pomočjo generala Plastirasa, ki pa ni mogel vladati niti 24 ur in se sedaj pred ljudsko jezo skriva nekeje v Turčiji. Caldaris, za katerega se je izrekla tudi večina armade in ves civilni upravni aparat, je par dni po ponesrečenem puču zavzel svoje mesto in se je pokazal kot modrega politika s tem, da ni dovolil, da bi kakšno izredno sodišče sodilo Venizelosa in njegove prijatelje. Toda čim večja je popularnost, ki je danes uživa v Grčiji Caldaris kljub temu, da je on s svojo stranko vred prijatelj bivše monarhije, tem večja je njegova odgovornost in dolžnost, da uredi grške finance. Caldaris je v nasprotju z Venizelosom mož konservativnih načel ne samo v politiki, ampak tudi v morali in je že tekom kratkih dveh mesecev svojega prejšnjega vladanja pokazal, da je sposoben vrniti deželi notranji red in mir. V prvi vrsti se je spravil Caldaris na korupcijo, ki je pod Venizelosom bohotno cvetela v takem obsegu, da predstavlja celo za jugovzhodno Evropo pravi rekord. Načela poštenosti in lojalnosti ter fair playa, ki jih je uvedel v grško politiko Caldaris, niso ostala brez moralnega učinka tako na uradništvo, kakor na ostale plasti prebivalstva in na vojaštvo, ki je ob ponesrečenem Plastirasovem puču dokazalo, da se noče več spuščati v pustolovstva v prid častihlepni strankarskim voditeljem in koristoljubnim klikam.

Na obzorju se dviga podoba bivšega kralja

Toda Venizelos, ki po velikodušnosti svojega nasprotnika uživa zopet popolno svobodo strankarske akcije in ima še vedno relativno močno stranko za seboj, ne miruje kljub sedmim krizem, ki jih že nosi na svojem hrbtu. Njegova politična agitacija je olajšana radi tega, ker bo moral Caldaris sedaj na vsak način izpolniti obveznosti Grčije napram inozemstvu ne glede na to, da je grška plačilna bilanca pasivna in da grškemu gospodarstvu ni mogoče dati novih impulzov, dokler se ne popravi ostali svet. Grčija mora plačati, naj drahma pade ali ne. Dočim venizelisti skušajo vlado izpodkopati z golo demagogijo na tej podlagi, pa so se našli v Caldarisovi stranki ljudje, ki mečejo krivdo za razmere na demokracijo in na parlamentarizem s ploh, in ojuščeni po evropskih zgledih, zahtevajo »avtoritarni« režim, kateremu bi najrajše postavili na čelo bivšega kralja Konstantina ali pa enega izmed njegovih sinov, Andreja ali Kristofa. Ker je Caldarisovo glasilo »Eleftheron Vima« prineslo te dni iz Londona intervju s kraljem Konstantinom, ki je izjavil, da se še vedno zanima za Grčijo, zlasti pa v sedanjih težavnih časih, so venizelisti zagnali seveda velik krik, dasi je kralj naglašal, da se nikakor noče kakorkoli aktivno vmešavati v politične razmere Grčije. Caldaris sam je izjavil, da se njega kraljevi intervju ničesar ne tiče, vendar pa tudi v onih demokratičnih krogih, ki Caldarisovo vlado spremljajo s simpatijami, vlada bojazen, da ne bi se zopet čez noč zgodil kak

Bivši grški kralj Konstantin

preobrat, o katerem prevladuje mnenje, da bi položaja ne razjasnil, ampak le ustvaril nove nepotrebne in brščaske škodljive komplikacije.

Zato je pozornost sveta, ki je zelo zainteresiran na plačilnih obveznostih Grčije, obrnjena danes na Grčijo in so ljudje, ki trdijo, da za Konstantinom stojijo močne angleške finančne skupine.

Dunajska vremenska napoved: Vzhodni rob Alp: začasno bolj oblačno brez posebnih padavin, ponoči samo malo ohlajenje. V ostali Avstriji oblačno in deževno, ponoči topleje. Splošna vremenska napoved: motenje legega vremena bo trajalo le malo časa. Temperatura se bo zviševala.

Zagrebska vremenska napoved: Lahno oblačno, stalno in toplo.

Zanimivosti „izenačenj“ v Nemčiji

Protestantske cerkve dobe vladne komisarije?

Mrzlične priprave za enotno državno cerkev

Zadnje dni prihajajo poročila o živahnem cerkveno-političnem gibanju med nemškimi protestanti. Pred nekaj dnevi je predsednik Nemške evangelijske cerkvene zveze dr. Kapler sklical sestanek najbolj vidnih zastopnikov raznih protestantskih verskih ločin s tem namenom, da se osnuje »Zvezna nemška evangelijska cerkev«, ki naj bi združila v svojem okviru vse nemške protestante.

Pravkar imenovana nemška evangelijska cerkvena zveza, ki ji načeljuje dr. Kapler, je nastala šele l. 1922 in sicer kot nekakšen odbor evangelijskih cerkva v Nemčiji, to pa največ radi tega, ker se je pri ustanovitvi cesarstva l. 1871 ponesrečil poskus, da bi iz 29 delnih cerkva bilo mogoče ustanoviti eno državno cerkev. Tudi l. 1922 ustanovljena cerkvena zveza pušča raznim veroizpovedim (luteranci, reformiranci, unitarijci itd.) polno svobodo ter se ne dotika ustave raznih verskih ločin. Skušala je pač zajeti to, kar je vendarle vsem protestantom še skupnega in na tem graditi svojo eksistenco.

Ta zveza torej sedaj poziva vse protestantske cerkve, da se nemudoma zedinijo v zvezo nemških evangelijskih cerkva, to pa največ radi tega, ker se je radi notranjega razsula, ki vlada v poedinah ločinah, bati, da bo država z raznimi komisariji vmes posegla. Namen Kaplerjeve pobude je torej preprečiti državno intervencijo na docela verskem polju. V ta namen je sklical razne odličnejše teologe poedinah verskih ločin, ki naj izdelajo novo ustavo nemškega protestantizma.

Med tem pa je dogodek v Mecklenburg-Schwerinu v protestantskih vrstah povzročil izredno vznemirjenje. Tamošnji ministrski predsednik Granaw je namreč v soboto popoldne enostavno postavil državnega komisarija v evangelijsko lutersko cerkev za pokrajino Mecklenburg-Schwerin, in sicer s ciljem »izenačenja (Gleichschaltung) cerkvenega režima z režimom v državi in rajhu«. Že par dni prej je v vodilnem narodno-socialističnem listu v Mecklenburgu izšel uvodnik z napisom: »Kmetje, osvobodite cerkev«. V članku stoji dobesedno: »Evangelijske deželne cerkve niso ustanovljene od Boga, temveč od ljudi. Smisel teh organizacij je edinole še ta, da preskrbijo pridigarje in z njimi združeno opravljanje zakramentov s pomočjo za to poklicanih služabnikov. Mi pa zahtevamo, da to službo vrše ljudje narodne revolucije, ki pripadajo evangelijski veroizpovedi, in da cerkveni režim izenačijo z revolucionarno vlado v državi in rajhu. Kmetje, vzemite cerkveno upravo v svoje roke, kakor tudi vse cerkvene funkcije in poslej volite v cerkvene odbore samo takšne moške, ki so zmorni v teh časih nastopiti kot duhovni voditelji nacionalne evangelijske cerkve. Proti takšnemu pisanju in postopanju je protestiral višji mecklenburški cerkveni svet v posebnem telegramu na državnega predsednika, državnega kanclerja in notranjega ministra, kar je imelo za posledico, da se je začasno izvršil odpoklic državnega komisarija za protestantsko cerkev v Mecklenburgu. Nadaljnemu razvoju odnosov med protestantizmom in državo sledi nemški protestanti z veliko skrbjo.

Po govoru dr. Beneša

Odmevi po Evropi

Madiari nezadovoljni

Budimpešta, 26. aprila. Ž. Tukajšnji listi v uvodnih člankih obširno komentirajo večerajšnji ekspezo dr. Beneša. Listi so z govorom češkoslovaškega zunanjega ministra zelo nezadovoljni. Madžarski tisk odklanja ideje, ki jih je izrazil dr. Beneš v svojem večeršnjem govoru. Nekateri listi naglašajo, da je govor dr. Beneša zvenel tako, kakor da misli izvršiti revizijo mej z denarjem. Takšna revizija ni sprejemljiva. Predsednik zunanje-političnega odbora v parlamentu, Julije Pekar je podal izjavo, v kateri pravi, da ne more razumeti, kaj prav za prav dr. Beneš razodeva pod »tujim pritiskom«. Vse države so članice Zveze narodov in radi tega o kakšnem tujem pritisku ne more biti govora. Beneševih izjavaj madžarska javnost v nobenem slučaju ne more sprejeti.

Polško-češko sodelovanje

Brno, 26. aprila. Ž. Tukaj se je vršila seja poljsko-češkoslovaškega letalskega odbora v navzočnosti predstavnikov številnih letalskih in sportskih organizacij obeh držav. Po stvarni diskusiji so opustili namero, da v spomin ponesre-

čenih poljskih letalcev Zwirka in Vigore zgradijo svetilnik, pač pa jima bodo zgradili spomenik. Odkritje spomenika se bo izvršilo na obletnico smrti, dne 10. septembra. Drugi dan je določen za miting slovenskih aeroklubov v Brnu. Jugoslovanski in bolgarski aeroklub sta že obljubila, da se bosta mitinga udeležila. Rumunija bo prisostvovala kot gost. Pri tej priliki bo sprožena tudi misel ustanovitve zveze slovenskih letalcev kot simbol slovenskega sporazuma.

Rusija in baltski blok

Varšava, 27. aprila. Ž. »Gazeta Poljska« objavila vest svojega moskovskega dopisnika glede stališča Rusije napram baltskemu načrtu. Predlog Nemčije za sklenitev carinske zveze Nemčijo, Litvo, Estonko in Latvijo je sprejet v Moskvi kot prvi korak za povratek nemških baronov na Baltik in kot namera politične okrožitve Poljske, a obenem prva etapa za uresničitev Hitlerjevega vzhodnega načrta. Radi tega so sovjetski krogi pred vsem vznemirjenji in smatrajo, da je uresničitev baltskega sporazuma manjše zlo, nego okrepitev nemškega vpliva v teh krajih potom njihove gospodarske odvisnosti od Berlina.

Senzacionalna vest poljskega lista

Kako so spametovali Lahe

Francija naj bi uhorakala v Italijo

Krakovo, 26. aprila. Ž. »Ilustrovani Courier Codzienny« ponatiskuje sledečo senzacionalno vest »Tempsac«: »V razgovoru z Göringom, šef italijanske vlade Mussolini, na zahtevo nemškega ministra, da se poljsko Primorje priključi Nemčiji, ni hotel pristati. Po mnenju Mussolinija se sedanji poljski mej sploh ne sme spreminjati. Istočasno poroča dnevnik, da bi po zanesljivih vesteh iz pariških krogov, imel francoski ministrski predsednik opozoriti Mussolinija, da bo v slučaju eventualnega napada na Jugoslavijo dobila francoska armada takoj povelje, da prekorači Alpe na italijanskem področju.

Konferenca v Washingtonu

Angleži in Francozi zadovoljni

Washington, 26. apr. tg. MacDonald se odpelje danes opoldne, in sicer ne da bi bilo rešeno vprašanje dolgov, pač pa z gotovostjo, da bodo ameriške Združene države opustile svojo politiko izoliranja in da se zavedajo svojih dolžnosti v koncernu držav. Herriot je večeraj povedal Rooseveltu, da nemške zahteve po oborožitvi otežujejo francosko pozicijo. Govori se, da mu je Roosevelt obljubil, da bo podpisal konzultativno pogodbo, za katero so Francozi sedaj bolj sprejemljivi kot prej. Smatra se, da bodo Francozi sprejeli načela konzultativnega pakta, ki ga je predložil MacDonald v ponedeljek. Sprememba modifikacije tega pakta bi bila taka, da bi se Amerika izjavila pripravljeno, proglasiti proti napadom na državni gospodarski embargo. V glavnem bi to pomenilo razširitev Kellog-Briandovega pakta.

Washington, 26. apr. tg. Oficialni komunikacije govori o tem, da se je našla podlaga jasnejšega razumevanja. Razmotrivanje raznih možnosti rešitve je še šele začelo. Glede plačila dolgov se domneva, da Anglija ne bo delala nobenih težkoč za

plačilo v srebru po ceni okoli 50 centov za unčo, ker ima velike zaloge srebra. Državam dolžnicam prihaja razvedrotenje dolarja v dobro. Govori se, da je Herriot pristal na naknadno plačilo decembarskega obroka, če se odgodi junjski obrok. Junjski obrok znaša za Anglijo 75 milij., za Francijo pa 40,7 milij. dolarjev.

Washington, 26. apr. tg. Neodvisno od razgovorov Roosevelta, MacDonalda in Herriota so imeli svoja posvetovanja tudi finančni strokovnjaki, ki pa niso prišli do nobenega vidnega rezultata. Zdi se, da se Amerika z vsjo silo upira takojšnji stabilizaciji valute. Gotovo je vsekakor, da so se zedinili na to, da se zaenkrat izključi angleško-ameriška valutna konkurenca. Smernice za stabilizacijo, ki naj se izvrši najpozneje v začetku julija, so: zlato kritje v Ameriki se zniža od 40 na 35%, razlika 5% pa naj se krije s srebrom po vsakokratni tržni ceni. Pripravlja se tudi mednarodna pogodba o licenciranju izvoza zlata in preprečevanju spekulativnega prometa z zlatom.

Nankingu govori, da je vstaja mohamedancev v Sikijangu posledica brezsrčnega postopanja guvernerja te province, ki je s 3000 belogardisti podjarmil ves narod. Na Kitajskem živi nad 50.000.000 muslimanov, ki so zelo vznemirjeni radi te vstaje. Kitajska vlada v Nankingu pa je, tako pravijo japonska poročila, brez vsake moči proti temu pokretu.

Reval, 26. aprila. AA. Paetso kabinet je odstopil.

Haag, 26. aprila. AA. Vlada je podala ostavko. Kraljica jo je sprejela.

Bukarešt, 26. aprila. Ž. Vlada je sklenila razpustiti vse narodno-socialistične organizacije v Rumuniji.

Ali naša kultura res pada?

Roparski umor v Št. Vidu pri Stični

(Dodatno k poročilu na 3. strani)

Št. Vid pri Stični, 26. aprila.

Ob ¼3 jutraj sem videl na koncu vasi avto z gorečimi reflektorji stati na sredi klanca, ki je par minut oddaljen od kraja zločina. Ob 3 pa je že vozil ta avto nazaj mimo hiše zelo počasi, par minut pozneje je nastalo krčenje pri sosedu Maliju. Pogledal sem skozi okno in zagledal dva človeka. Vzel sem takoj svoj revolver in tekem na cesto, ker sem čul, da so sosedje kričali: »Roparji, roparji!« Začel sem streljati, sosedovi so se zaprili misleč, da streljajo roparji. Začel sem klicati gospodarja Andreja, ki mi je odprl. Na vprašanje: »Kaj je,« mi razburjen odgovoril: »Roparji so bili v zgornji sobi in naju z ženo napadli.« Takoj sva stekla v njegovo sobo in sva našla ženo ženo že v zadnjih vzdihih, v nezavesti. Pogledam jo in vidim, da ima na vratu več ko 10 cm široko rano, iz katere je kmalu izkrcavala.

Moč umorjene žene pripoveduje

»Na klic in ropot, ki je nastal v sosedni sobi, mi zakliče žena: »Andri, kaj je Anici, da kriči?« Hkrati sva skočila iz postelje proti vratom; ker je bila prva pri vratih, je tudi ona prva naletela na roparja, ki je v istem trenutku planil proti nam, jo zagrabil za vrat in podri na posteljo. V istem pa skoči že drugi ropar proti meni, mi nastavi revolver na prsa, jaz ga mu zbijem iz rok, pahnem od sebe in odskočim v podstrešje. Medtem sta roparja že zbežala po stopnicah, jaz pa planem k ženi, ki mi še zakliče: »Andri, daj mi brisačo!« Stekel sem nato v pritličje k njenim staršem, da se prepričam, kaj je z njimi. V veži zapazim, da so glavna vrata napol odprta; takoj se mi je dozdevalo, da so roparji na cesti, zato sem začel klicati sosedo na pomoč.

Nečakinja umorjene pravi

»Is spanja me prebudi moški glas: »Punca, punca! Kje imajo oče denar?« Misliha sem, da se mi sanja. Zagledam močno luč in moza bolj majhne postave, razčepanega, ki mi je z nožem v roki grozil, da moram biti tiho. A jaz sem kljub temu vpila: »Jezus, Jezus, pomagaj!« Stekla sem k staršem spodaj. Med potjo me prime zopet ropar in mi grozi: »Tiho, če ne te na drobne kosce razse-

kam!« Ušla sem mu v spodnjo vežo in klicala starše na pomoč.

Poročevalec je doznal še sledeče: Po izvršenem umoru je na lice mesta takoj prišel duhovnik, katerega je poklical sosedov hlapec. Žal je našel ženo že najbrže mrtvo, zato jo je takoj mazilil s sv. oljem pogojno, kakor velevalo tozadavni cerkveni predpisi, ako smrt še ni točno ugotovljena. Za vse domače je v tej strašni nesreči v tolažbo to, da je bila pokojna pred dobrim tednom pri svetem obhajilu.

Tudi orožništvo je bilo takoj na mestu zločina in je začelo natančno preiskavo, ki traja že ves dan. Dognalo je več zanimivosti, medtem, da je bilo pristavljenih več lestev na hišo, koder so hoteli roparji vdreti. Ena lestva je bila pristavljena na sosedno poslopje, nekdanjo mlekarico, iz katere so roparji odpeljali moško kolo. Pod linco, koder so prišli v hišo, so našli na podstrešnih tleh srebrno uro, ki je padla roparju, ki se je plazil skozi lino. Vsa zgornja vrata niso bila nič zaklenjena, zato so imeli roparji lahko delo pri iskanju denarja, katerega pa, kakor je danes uniljivo, pri podeželskem trgovcu niso našli.

Vtis med ljudstvom strašen

Vest o strašnem umoru se je v jutranjih urah bliskovito hitro raznesla po okolici. Komaj se je poleglo razburjenje ljudstva radi požara, ki je prejšnje jutro ob isti uri nastal pri trgovcu g. Kraševcu Francetu, že je moralo sprejeti še bolj grozno novice o umoru, kakršnega v tem kraju ne pomnijo. Prihajali so od vse hstrani, da se na lastne oči prepričajo o umoru priljubljene, zelo blage žene, ki je bila tudi velika dobrotnica revežev. Vse je pomilovalo nesrečnega moža, ki je v dobrem letu izgubil ljubečo soprogo, in starše, katere je zadelo v zadnjih letih že veliko nesreč.

Ko je ljudstvo izvedelo, da ima umorjena več zadanih ran — glavna na vratu je široka 18 cm — na reki ji je ropar celo izrezal meso, je prišlo do prepričanja, da je najbrže ta zverianski umor izvršen tudi iz kakega maščevanja.

Upamo, da se bo skrbni celokupni komisiji posrečilo kmalu razjasniti umor in njega vzroke ter poiskati prave zločince.

Okrožni odbor obrtnih združenj

Kot znano določa novi obrtni zakon ustanovitev okrožnih odborov obrtniških združenj, ki stopajo na mesto nekdanjih zvez obrtnih združenj. Večera se je v Ljubljani vršilo prvo zborovanje ljubljanskega okrožnega odbora, katerega načelnik je g. Filip Pristou, ki je tudi vodil zborovanje. Zborovanje je uvodoma pozdravil v imenu ljubljanske občine dr. Rupnik, v imenu Zbornice pa predsednik g. Rebek.

Na zborovanju so bila deloma izpremenjena pravila, nakar je bil za tajnika nastavljen g. Ciril Šubic. Značilno je, da je bilo za to mesto vloženih 48 prošelj. Proračun za 1933 je bil sprejet in predlagana članarina 5 Din letno. Zaradi zahteve po diferenciranju ted prispevkov je bilo končno sklenjeno, da naj vsaka zadruga izterjuje ta znesek kakor hoče, le da plačajo nase odgovarjajočo kvoto.

V nadaljnjem poteku zborovanja so bile povedane vse želje obrtnikov glede aktualnih davčnih, socialnih in splošno gospodarskih vprašanj obrtništva.

Josip Rijavec pojde prepevat v Rusijo

Zagreb, 26. aprila. Ž. Naš znani tenorist Josip Rijavec, ki uživa svetovni sloves, je podpisal te dni pogodbo za veliko koncertno turnejo v nekaterih velikih mestih Sovjetske Rusije. Pogodba je za g. Rijavca zelo ugodna in bo priredil 14 koncertnih pevskih večerov. Tako bo gostoval v Leningradu, Moskvi, Odesi, Kijevu, Tiflisu in Harkovu, a razen tega še v leningrajski in moskovski operi. Josip Rijavec je prvi naš umetnik, ki gre v Sovjetsko Rusijo na umetniško potovanje. G. Rijavec je bil dosedaj stalni gost Narodnega divadla v Pragi.

Avstrija za brezposelne

Dunaj, 26. aprila. tg. V okvirju programa za preskrbo dela namerava avstrijska vlada posušiti tudi približno polovico Neusiedlerskega jezera, za kar pa bi se morala dogovoriti z madžarsko vlado, ker pripada vzhodni del brega Madžarski. Vlada upa, da bo s tem pridobila okoli 100 kvadratnih kilometrov dobrega polja, novi breg jezera pa napravi udobnejši in boljši z nasipi.

Dunaj, 26. aprila. Ž. Danes ob 11 se je pričela seja vlade, na kateri bo bržkone sklenjena splošna prepoved nošenja strankarsko-političnih krojev po vsej državi.

Novo vodstvo Credit-Anstalta

Dunaj, 26. apr. tg. Ker je končno prišlo do dogovora med Kreditnim zavodom in njegovimi inozemskimi upniki, se računa s tem, da bo v kratkem odstopil predsednik upravnega sveta Louis Rothschild na korist finančnega ministra dr. Weidenhofera, na čegar mesto bo prišel najbrž krščansko-socialni poslanec Hryntschak. Največ upanja, da postane vodilni ravnatelj Nižneavstrijske eskomptne družbe, ima dr. Ernst Mosing, ki je bil v odboru Bodenkreditanstalta do poloma.

Zopet umor v Soliji

Solija, 26. apr. tg. Danes dopoldne so pred renesančnim gledališčem v zelo živahni ulici trije moški s strelji ubili mihajlovista Paraspunova, bivšega vojvodo. Policija je prišla dva napadalca, ki sta priznala, da sta dobila nalog za umor od protogovoristov. Novi umor kaže, kolike teškoče dela pravna akcija, ki so jo začeli bolgarski krogi. Razen tega je bil ponoči na službenem obhodu s strelom ranjen neki kriminalni policist. Domneva se, da je bil žrtev pomote in da je krogla veljala zopet kakemu Macedoncu.

Kongres jugosl. agronomov

Belgrad, 26. apr. 1. Kongres in letni občni zbor Združenja jugoslovanskih agronomov bo letos v Sarajevu 25. in 26. junija. Na kongresu bodo podani sledeči referati: širjenje zadrugištva v Jugoslaviji, delovanje agronomov pri zadrugištvu, kreditna kmetijska zadrugištva v Jugoslaviji, pridobitna zadrugištva (živinoreja, mlekarstvo, sadjarstvo itd.), organizacija agronomskih služb med narodom, vzgoja kmeta po dopisnih kmetijskih šolah.

Jugoslavija-Spanija, v petek

Belgrad, 26. apr. 1. Francoska nogometna zveza je brzojavno obvestila Jugoslovansko nogometno zvezo, da bo špansko nogometno moštvo, ki bo nastopilo to nedeljo v Belgradu proti jugoslovanski državni reprezentanci, prispelo v Belgrad dne 28. aprila z brzovlakom.

„Modri diamant“

London, 26. aprila. tg. Znani modri diamant, ki je vreden 25 milijonov Din in so ga pred 250 leti ukradli iz očesa Budovega kipa na Daljnem Vzhodu, je njena sedanja lastnica Missis Maclean zastavila v zastavljalnici, da zagotovi rodbini lastništvo lista »The Washington Post«. O tem kamnu se govori, da je zaklet in da je vsem prejšnjim lastnikom prinašal nesrečo. Vsi lastniki so umrli nasilne smrti. Ko je prišel kamen v last rodbine Maclean, je najstarejšega sina do smrti povozil avto.

Komaj ušel smrti

Rio de Janeiro, 26. apr. AA. Ko se je predsednik republike Vargas s svojo ženo, sinom in pribočnikom peljal z avtom iz Ria v Metropolis, se je s pobočja utrgala skala in padla na avto. Pribočnika je ubilo, predsednik in njegova žena sta pa ranjena na nogah.

Pogrešano francosko letalo

Rim, 26. apr. AA. Francosko povodno letalo, ki je vozilo iz Marseille v Bagdat in so ga že več dni pogrešali, so zdaj našli razbito blizu Orso-marsa v pokrajini Cosenzi. Letalo se je zaleto v hrib in treščilo na zemljo. Vseh osem potnikov je mrtvih.

Belgrajske vesti

Belgrad, 26. apr. Carinski oddelek finančnega ministarstva je objavil stanje fonda za pobijanje ti-hotapstva. Dne 31. marca 1933 je štel ta fond Din 7.489.923.81. (AA)

Belgrad, 26. apr. Da se industrijskim podjetjem omogoči plačevanje državne trošarine po čekovnih nakaznicah, je davčni oddelek finančnega ministarstva izdal nalog glavnim oddelkom finančne kontrole, da to omogočijo.

Na vzhodu se že pogajajo

Sanghaj, 26. aprila. Ž. Med kitajskimi in japonskimi četami se vršijo pogajanja za sklenitev premirja v coni južno od velikega kitajskega zida. Pri teh pogajanjih sodelujeta kot posredovalca dva britanska generala.

Medtem pa grozi nova revolucija

Tokio, 26. apr. 1. Tukajšnja lista »Asakie in »Mishimisi« objavljata poročilo iz Sanghaja, da se med muslimani v kitajski pokrajini Sikijang pripravljata vstaja. V kitajskih vladnih krogih mislijo, da pripravljata vstajo sovjetska organizacija. Vse kaže, da nameravajo muslimani v tej pokrajini proglasiti svojo neodvisnost. Radi tega pokreta je prekinjena letalska zveza Sanghaj-Berlin. V samem

Proti Zobnemu kamnju

SARGOV KALODONT

Osem akademikov pred sodiščem

Ljubljana, 26. aprila.

Osem ljubljanskih akademikov je danes prišlo pred veliki senat, ker je državno tožilstvo proti njim dvignilo obtožbo zaradi zločinov po čl. 3 in 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi. Za razpravo je naravno vladalo med akademiki veliko zanimanje. Zato je bila razpravna dvorana št. 79 nabito polna. Veliki senat so tvorili: sos. g. Adolf Hudnik kot senatni predsednik, a kot sodniki so fungirali: vss. g. Anton Mladič, sos. g. Ivan Kralj, sos. g. Srečko Verbič in sos. g. Javoršek. Javno obtožbo je zastopal drž. tožilec dr. Hinko Lučovnik, obtoženece so branili: dr. Stanko Žitko prve tri, dr. Jure Adlešič obtoženega Frana Zupana in dr. Miha Krek zadnje štiri obtožence. Dve obtožni klopi so zasedli po vrsti obtoženi:

Anton Pukšič, 23 letni akademik-jurist iz Gajovec pri Ptuj;

Silvo Knaplež, 22 letni jurist, doma od Sv. Jakoba pri Mariboru;

Fran Planine, 23 letni jurist, doma s Tolstega vrha;

Fran Zupan, 25 letni jurist, rojen v Kanfanaru, stanujoč v Ljubljani;

Milan Fine, 24 letni jurist, rojen v Cerknici, stanujoč v Ljubljani;

Jože Centič, 22 letni jurist, rojen v Ljubljani;

Alojzij Vrhovec, 22 letni jurist, rojen na Prosoku, pristojen v Horjul in

Anton Strašek, 23 letni jurist, doma pri Sv. Lovrencu na Dravskem polju.

Državni tožilec se je pred začetkom razprave dvignil in izjavil: »Predlagam izključitev javnosti iz državnih interesov.«

Branilec dr. Miha Krek: »Se upiram, ker ni nobenega razloga za tajnost razprave.«

Po kratkem posvetovanju senata je predsednik objavil sklep: »Javnost se ne izključuje, ker ni povišja za to.« In prišla se je nato javna razprava.

Kaj navaja obtožnica

Državni tožilec je nato prečital obtožnico. Prvi trije obtoženci so toženi zaradi zločinov po čl. 3 zakona o zaščiti javne varnosti, ker so 24. februarja letos na poslopiju ljubljanske univerze razobesili poleg treh slovenskih zastav še 1 zeleno in 1 rdečo zastavo in dalje, da so obenem obesili dva, 6 m dolga platnena lepaka z napisom »Živela svoboda!« in »Živela federacija!« Fran Zupan je še obtožen, da je okoli 19. februarja letos pregovoril pripravo obtožence po opisanemu dejanju ter mu dal za nakup platna in barv potreben denar, s tem pa jih naklepoma zavedel, da so storili kaznjivo dejanje. Prvi trije obtoženci so z objavo plakatov vršili propagando, da bi se spremenila današnja državna ureditev.

Vseh osem akademikov pa je dalje državni tožilec obtožil, češ, da so zakrivali zločin po čl. 1 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi, ker so okrog 19. februarja letos v Ljubljani v skupni zvezi in po skupnem dogovoru na razmnoževalnem aparatu razmnožili in zaradi razširjenja pripravili letake z napisom »Slovenskemu narodu«. S temi letaki, ki so bili razširjeni po Konjicah, Domžalah, na Ježici, v Mali vasi in Črnučah, so skušali nasilje na nasilje zoper državna oblastva in da bi bilo treba spremeniti sedanji politični in socialni red v državi z zločinstvom, nasiljem ali kakršnimkoli terorizmom.

Obtožnica nato navaja nekatere okoliščine v podprete obtožbe. Med drugim pravi:

»Kakor je ugotovljeno po ljubljanski policiji, obstaja na univerzi kralja Aleksandra I v Ljubljani grupa akademikov, ki ob vsaki priliki prireja protirežimske in protidržavne demonstracije ter razširja po mestu in na deželi letake. Ker so se doslej vedno skrivali na univerzi, kjer so tudi razmnoževali letake, je bilo policiji nemogoče priti jim na sled. Tega so se zavedali študenti, ki so prirejali vse protidržavne demonstracije na akademskih tleh. V noči 24. februarja so bile na poslopiju univerze razobesene tri slovenske plemenске zastave, 1 zelena in 1 črna ter 2 platnena lepaka. Policijska stražnika Ivan Smolnikar in Pišot France, ki sta vršila službo pred univerzo, sta takoj opazila platno z napisoma, pozvala sta pomoč, naka je bila univerza obkoljena. Tako je bil preprečen beg storilcev. Organi policijske uprave so preiskali nato 24. februarja sporazumno z rektoratom univerzitetno poslopije. V zaklenjeni sobi kriminalističnega seminarja so izsledili prve tri obtožence, ki so bili aretirani in odvedeni na policijo.

Tam in pred preiskovalnim sodnikom so priznali, da so oni razobesili zastave in napise, to na pobudo in pripravo obtoženca Frana Zupana, ki si je načrt izmislil in dal potrebna navodila.

Obtožnica nato navaja, kako so prišli policiji v roke neki letaki, raztrošeni po okolici. Ljubljanska policija je potem zbrala dokaze, ki kažejo, kakor pravi obtožnica, na to, da se je vseh osem obtožencev združilo za razširjanje letakov. Prvi sled je podal zadnji obtoženec Anton Strašek. Nato obtožnica navaja nekatere indice, ki na pogled obremenjujejo obtožence.

Obtoženi se zagovarjajo

Zaslišanje obtožencev je trajalo od 9 dopoldne točno do opoldne. Najobsežnejše je bilo zaslišanje prvega in ostalih treh obtožencev. Zadnji štirje so bili v svojem zagovoru prav kratki.

Prvi je bil zaslišan Anton Pukšič.

Predsednik: »Ste razumeli obtožnico?« »Da.«
Predsednik: »Ali se čutite krivega?« Obtoženec: »Kar se tiče akcije na univerzi, dal Drugače ne.«
Predsednik: »Kako se je pričela akcija? Kdo je prišel na idejo?« Obtoženec je nato obširno pojasnjeval, zakaj so pričeli z akcijo. Naperjena je bila proti komunistom, ki so vsakokrat izrabljali skupne nastope v svoje posebne namene. Razširili so tudi letake, v katerih so sramotili katoliško dijaštvo. Obtoženec je nato omenil, kako je prišel k Zupanu v Orašnov dom. Ta mu je dejal: »Proti

komunistom treba odločno nastopiti!« Zupan je zasnoval načrt. Rekel mu je, da je treba napraviti nekaj takega, kar ne bi kazalo proti režimu. Črno zastavo je treba položiti kot znak proti komunistom. Predsednik: »Smrt komunistom? Črna zastava! Kaj pa zelena?« Obtoženec: »Zelena naj bi bila nasprotno od črne. Zelena pomenja življenje in upanje.« Obtoženec je dalje omenjal, da je vso akcijo njemu prepustil Zupan. Ne ve, zakaj ta ni hotel dejansko sodelovati. Predsednik: »Ali je vam dal denar?« Obtoženec: »Potem mi je dal 100 Din za platno in barve.«

V nadaljnjem zagovoru je povedal, kako so vsi trije obtoženci prišli na univerzo. V podstrešje so prišli okoli 7 zvečer. Tam so ostali do polnoči, ko so izobesili zastavo. Ključ od podstrešja je dobil od Zupana, pa tudi dva vitriha. Zanimal je, da bi bili prešli univerzitetno zastavo v slovensko. Bila je tema. Predsednik: »Kaj ste še delali na podstrešju?« Obtoženec: »Kvartali smo!« Nato je bil zaslišan o letakih. Predsednik: »Kje ste videli te letake prvič?« Obtoženec: »Na policiji sem jih prvič videl.« Odločno je zanimal, da bi bil vedel za vsebino teh letakov. Na policiji je bil pri zaslišanju zmeden in nepresnan. Predsednik: »Ali ste vedeli za vsebino teh letakov?« Obtoženec: »Za vsebino sem še le izvedel iz obtožnice. Prej mi letakov niso pokazali.«

Drugi obtoženec Silvo Knaplež

je izjavil, da se le delno smatra krivega, to v toliko, kolikor gre za razobešanje zastave na univerzi. Pojasnil je, kako je prišel v stike s prvimi obtoženci. Predsednik: »Kakšen namen je imela vaša demonstracija?« Obtoženec: »Pukšič mi je povedal, da gre proti komunistom. Nič drugega. Deloma sem z njim soglašal. V podstrešje smo nesli nekaj hrane. Vsebinsko letakov sem točno izvedel iz obtožnice, prej ne. O letakih sem bil prepričan, da so bili proti štrajku na univerzi. Državni tožilec: »Zakaj ste delali tako tajinstveno?« Obtoženec: »Tajinstveno? Pač, ker smo vedeli, da bi vse preprečila policija.«

Obtoženec Fran Planine je sodeloval pri zastavah. S seboj so nesli nekaj jestevin. Pukšič mu je povedal, da nameravajo komunisti nekaj prirediti in jih prehiteti. Predsednik: »Kaj glede letakov?« Obtoženec: »Prvič sem jih videl na policiji. Vsebinsko sem spoznal iz obtožnice. Letakov sploh nisem čital. O njih nisem imel pojma.«

Obtoženec Fran Zupan se je mirno zagovarjal in skušal utemeljiti vzroke, zakaj je napravil akcijo. Sodeloval je pri prvi zadevi. Pojasnjeval je obširno, zakaj je nastopil proti komunistom in drugim neodgovornim elementom na univerzi. Govorilo se je, da bo na zagrebški univerzi generalna stavka, da sploh letnega semestra ne bo. Za svojo osebo je bil proti temu, ker bi tako izgubil semester. Večkrat so se razgovarjali o situaciji na univerzi. Priznal je, da je on zasnoval načrt za izobešanje zastave. Dal je Pukšiču tudi denar. Pri sestavi in razmnoževanju letakov sploh ni bil zraven. Vsebinsko mu je bila neznana. Obtoženec je pojasnjeval simbolični pomen zelene in črne zastave kot prvi obtoženec. Njegov branilec dr. Adlešič je predložil senatu članke, ki jih je obtoženec pisal v »Naši Domovini« in »Ferijaluc«. V teh člankih se obtoženec z vsem mladeniškim ognjem zavzame za skupno državo, za pozitivno skupno delo akademske mladine.

Obtoženec Milan Fine: »Meni ni bilo nič znano o akciji na univerzi.« Kot predsednik juridičnega društva je skrbel za papir, ki se je porabljal za skripta. Prav drastično je pojasnjeval, da na društvenem aparatu ni bilo mogoče tiskati in razmnožiti inkriminiranih letakov. Društvena knjižnica je v takem položaju, da bi vsakdo lahko opazil razmnoževanje letakov.

Obtoženec Jože Centič je govoril kratko. Predsednik: »Kaj veste o razobešanju zastave?« Obtoženec: »Nič. Tudi o letakih nič ne vem. Kot blagajnik društva in referent za skripta sem moral skrbeti za svoje posle. Skoraj vsak dan sem bil v knjižnici, pa nisem nikdar opazil, da bi se tiskali kakšni letaki, ampak samo skripta. Prvič sem letake videl na policiji!« Predsednik: »Kako ste pa prišli zraven?« Obtoženec: »Usodna zmot!« Nikdar nisem delal letakov. Sploh se nisem bavil z razmnoževanjem.«

Obtoženec Alojzij Vrhovec je čul o zastavah še le drugi dan. Reklji so mu, da je univerza obkoljena. Ko pa je tja prišel, so tri akademike že odvedli na policijo. Sploh se je zelo čudil, ko so ga aretirali. Z letaki ni imel opravka.

Obtoženec Anton Strašek je bil, ki naj bi bil v smislu obtožnice na policiji povedal o svojih tovariših. Neki večer je dobil zavoj, ki ga je pozneje nesel domov. Bil je papir za skripta. Ni polagal nanj večje važnosti. Pukšič mu je povedal, da je v aktovski papir za skripta. Predsednik: »Drugeče ste izpovedali pred preiskovalnim sodnikom?« Obtoženec kratko: »Bog ve, kakšne halucacije sem imel! Vzel sem aktovko in šel domov. Vrgel sem vse skupaj v kovček.« Preklekal je vse izjave, ki jih je dal na policiji.

Priče

Zaslišanje je bilo končano ob 12. Sledilo je kratko zaslišanje nekaterih prič. Priča hišnica Akademskega doma Marija Vidraja ni povedala ničesar obremenilnega in bistvenega. Stražnik Ivan Smolnikar kratko, kako je zapazil zastave na univerzi in da je potem dobil pomoč, ki je obkolila univerzo.

Priča stražnik Metod Razpotnik je pripovedoval, kako je nekaj dni pozneje zapazil ogenj pri »Jakcu« v Tivolškem parku pod gradom. »Gorelo je tako silno kakor da bi gorel grad,« je pripomnil. Šel je tja. Tam je našel nekaj letakov kakršni so v spisih. Prijel je 6 dijakov, ki so mimo pripeli. Ti dijaki so bili pozneje izpuščeni, ker niso trosili letakov.

Sledili so nato govori državnega tožilca dr. Lučovnika in treh branilcev: dr. Žitka, dr. Adlešiča in dr. Kreka. Razprava je bila zaključena ob 1.30, naka se je pričelo posvetovanje velikega senata.

Sodba

Med splošno tišino je predsednik senata g. Hudnik točno ob 15 prečital vsebino sodbe. Obsojeni so bili:

Anton Pukšič, Silvo Knaplež in Fran Planine zaradi zločina po čl. 3 zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi na 3 mesece strogega zapora, toda z odložitvijo kazni za dobo 3 let.

Fran Zupan zaradi istega zločina na 4 mesece strogega zapora, toda brezpopojno.

Ostali 4 obtoženci: Milan Fine, Jože Centič, Alojzij Vrhovec in Anton Strašek pa so bili skupno s prvimi štirimi obtoženci oproščeni od obtožbe zaradi letakov, in sicer zaradi pomanjkanja dokazov.

Sodišče je vpoštevalo vse olajševalne okoliščine. Obtožencu Franu Zupanu je sodišče dovolilo odlog kazni za 3 mesece.

Državni tožilec je prijavil revizijo. Obtoženci so sprejeli sodbo.

J. MAČEK

Ljubljana, Aleksandrova c. 12

največja izbira površnikov
in obek za gospode ter deco

Strašen roparski umor

Skrivnosten zločin v St. Vidu pri Stični — Za morilci ni sledu
Skrivnostni avto

St. Vid pri Stični, 26. aprila

Davi ob 3 je bil izvršen v hišo tuk. trgovca g. Andreja Malija roparski vlom, katerega smrtna žrtev je postala trgovčeva žena ga. Amalija Mali roj. Anžlovar.

Roparji so se pripeljali z avtom. Posrečilo se jim je, da so neslišno prišli v hišo skozi malo okence (lino) požarnega zidu in od tam skozi podstrešni prostor v prvo podstrešno sobo, kjer je spala sama nečakinja umorne gospe, desetletna Anica Horvat. Roparji so iskali v tej sobi denar, odprli in prebrskali vse omare in skrinje. Po brezuspešnem iskanju so zbudili spečo Anico in jo z nožem v rokah pozvali, naj pove, kje ima oče denar.

Na njen krik so ji ponovno zagrozili z nožem. Ker je le še vpila, sta se zbudila v sosednji sobi speča gosp. Andrej Mali in njegova žena Amalija. Oba sta na vpitje deklice takoj skočila k vratom svoje sobe, a istočasno sta tudi dva roparja planila proti njima ter zahtevala denar. Roparja sta tudi tadvaj zavpila, se je začel boj na življenje in smrt.

Ker je gospa prva skočila k vratom, jo je prvi ropar zabodel z nožem v grlo, a gospodarju je drugi ropar nastavljal samokres, katerega mu je pa g. Mali zbil z rok na tla in tekel takoj po stopnjicah v spodnje prostore, da pokliče na pomoč druge domače in sosedje.

Na njegov krik je pritekel takoj sosed g. Ignacij Pevec, ki je začel takoj streljati s svojim samokresom. Roparji so se med tem odpeljali z avtom. Vse se je izvršilo v silni naglici.

O napadu so bili takoj obveščeni tudi orožniki, duhovnik ter okr. zdravnik dr. Fedran, ki je pa mogel ugotoviti samo smrt blage g. Amalije. Roparji so se prerezali na vratu glavno žilo odvodnico in je tako gospa izkravavala v nekaj minutah.

Vsa okolica je pod strašnim vtisom grdega, zverinskega zločina in sočustvuje z nesrečnim soprogrom pokojne ter z nesrečnimi starši.

St. Vid pri Stični, 26. aprila.

Vsa okolica je pod vtisom strašnega umora, ki se je pripetil nocoj, oziroma davi v ugledni in stari kmetski hiši pri »Smirarju«, to je pri Anžlovarjevih.

Vrlo katoliško dekle Amalijo Anžlovar, ki je bila letos v 32. letu, je pred letom dni poročil Andrej Mali, sedaj 30 let star. Ta zakonska dvojica je bila nocoj predmet strašnega roparskega napada. Okoli treh zjutraj se je splazil neznan moški skozi luknjo, to je malo okno brez mreže pod streho, v sobico, kjer je spala 12 letna nečakinja Amalije Mali Anica Horvat. Ropar je malo Anico vprašal: »Ti, kje pa imajo vaši spravljani denar?« Anica je prestrašena odgovorila: »Gori ga nimajo, ampak v trgovini spodaj!«

Medtem pa sta Mali in njegova žena, ki sta spala v sosednji sobi, že slišala nekakšen hrup. Vstala sta in žena je prva stopila k vratom ter jih odprla. V tistem trenutku pa je že kriknila: »Pomagajte!« Neznani ropar jo je namreč sunil z nožem v vrat in ji ga prerazal. Žena je omahnila, vendar pa se je še zdržala in hitro rekla možu: »Daj mi obrisačo, kri mi teče!« Nato se je umaknila v sobo, šla proti svoji postelji, se vlegla nanjo in v nekaj trenutkih izdihnila.

Mož je planil na hodnik in, kakor sam pripoveduje, mu je zastavil pot ropar s samokresom v roki. Mali mu je z roko odbil samokres ter planil na prsto in stekel klicati na pomoč. Najprej je zbudil stara dva Anžlovarja, nato pa je alarmiral še sosedje. Sosedje so pritekli na pomoč, toda roparji so med tem izginili.

Sosed Ignacij Pevec je povedal, da je videl na bližnjem klancu ob trčetrni na tri neki avtomobil, ki je nato točno ob treh vozil mimo hiše in je torej zelo verjetno, da so roparji izginili s tem avtomobilom. Denarja niso odnesli nič.

Ze zgodaj zjutraj je prišla v St. Vid sodna komisija s sodnikom dr. Rusom in višnje gore na čelu. Orožniki so izvedli obširne poizvedbe, vendar pa niso mogli najti nobene sledi za roparji, ki so izginili kakor bi se udrl v tla. Komisija je še našla tri lestve, ki so bile postavljene na različnih koncih k napadeni hiši. Kaže torej, da jih je bilo več. In tudi Mali, ko je bil zaslišan, je izpovedal, da je videl dva roparja. Roparji so najbrž poskušali na različnih krajih priti v hišo. Z roparji je izginilo tudi Malijevo kolo. Pač pa je eden od roparjev izgubil uro, na kateri je tudi nek monogram. Prišel je tudi policijski pes iz Ljubljane. Vendar tudi ta ni mogel najti sledu.

Umorjeno Amalijo so prenesli v mrtvašnico, kjer je bila zjutraj sodno obducirana. Obdukcija

Požar v St. Vidu pri Stični

St. Vid pri Stični, 25. IV.

Na sv. Marka dan zjutraj ob 4 je zvon prestrašil in iz postelj dvignil vse St. Vidce. Drvarnica tukajšnega trgovca g. Franca Kraševca je gorela. V drvarnici so bili tudi vozovi in razno orodje. Vse je postalo žrtev ognja, dasi so gasilci z motorno brizgalno hitro nastopili. Sosednja poslopja so obranili pred ognjem.

Kako je ogenj nastal nihče ne ve. Morebiti je bilo v pepelu, katerega spravljajo v drvarnico, še kaj žrjavice.

Dva dni zapovedoma smo imeli hudo slano. Vendar cvetje na sadnjem drevju ni zmrazilo.

Nesrečni alkohol ubijalec

Tržišče na Dolenjskem, 24. aprila.

V noči od nedelje na ponedeljek je 7 fantov iz Kovacevega hriba in Artič »surjevalo«, to se pravi, hodili so od hiše do hiše, prepevali pa seveda tudi močno popivali. Kmalu po štirih zjutraj so pa vsi pijani in podivjani s koli pridrveli na Vozovnik h št. 3, kjer so domači še spali. Zbudili so jih seveda iz spanja in domači 4 fantje so jih začeli poditi od hiše, pa so se pijani »surjevalci« zakadili v domače fante in pobili 28 letnega Jožeta Jurca na tla ter po njem tolkli kar se da, potem so se pa še lotili dve leti starejšega Franceta in ga tudi močno pobili in potolkli. Slednjič se je vendar posrečilo napadalce odgnati od hiše.

Oba ranjenca sta se podala takoj v Sevnico k zdravniku, kjer se je pa ranjeni Jožef, ko mu je zdravnik pregledoval rane, onesvestil in ni prišel več k zavesti, ampak je izdihnil kar pri zdravniku. France se je pa žalosten vrnil z obvezano glavo domov.

Pri tem napadu se je posebno odlikoval neki fant z Artič, ki je imel še od poprej jezo na Jurcetove, a so se že pobotali preje enkrat. V pijanosti pa je bruhnil ta srd zopet s podvojeno močjo na dan.

Jurcetovi so znani kot mirni, trezni in dobri fantje, zato je res hud udarec za družino, ki je na tako tragičen način izgubila marljivega sina.

je ugotovila, da ima na vratu veliko, dva prsta globoko rano, ki je bila smrtna. Ranjena pa je bila pokojnica tudi na desni roki, kar kaže, da je pokojnica v prvem trenutku zagrabila za nož, ki ga ji je ropar nastavljal. Iz mrtvašnice bodo pokojnico prenesli na njen dom.

Orožniki mnogo zaslišujejo in poizvedujejo za morilce, obveščene so bile tudi vse sosedne orožniške postaje in tudi ljubljanska policija. Ljudstvo pričakuje, da bodo vlomilci kmalu padli pravici v roke in da strašni zločin ne bo ostal nekažnovan.

Dar ameriškega Slovence Rooseveltu

Ameriški listi prinašajo to-le sliko našega rojaka g. Zelence, o katerem pišejo, da je Rooseveltu poslal svoje vrste dar in pravijo:

Josip Zelenc, vrhniški rojak, živeč v Ameriki v Waukeganu, s pivom v steklenici, ki jo je prejšnji teden naredil na roko iz posebno umetne skorje in jo poslal predsedniku Rooseveltu v čast, ker je odpravil z novim zakonom prohibicijo. Slika na steklenici nam predstavlja Bled, slavno letovišče v Sloveniji, Zelencevi rojstni deželi. Roosevelt se mu je za dar zahvalil.

Ježica

Smrt dobre krščanske matere. Pretekli ponedeljek smo s sveto mašo in ob izredno veliki udeležbi pokopali gospo Marijo Sitar iz Savelj št. 14, dobro znano Matusovo mater. Pokojna je bila pravi vzor dobre krščanske matere. Vso svojo družino je vzgojila v lepem krščanskem duhu. Dobra mati naj počiva v miru! Preostalom pa naše toplo sožalje.

Nova imenovanja v občinski upravi. Prejšnji teden sta bila imenovana v tukajšnjo občinsko upravo Franjo Cvetko, železniški uradnik iz Stožic št. 107 in Ivan Erjavec, zidarski mojster iz Ježice 96. Za občinskega svetovalca pa je bil imenovan Rudolf Štembal iz Tonačevega št. 45.

Čudna javna razsvetljava. Dandanes je na svetu marsikaj narobe; tudi pri nas na Ježici! Ena taka stvar je naša javna razsvetljava. Vsi pametni ljudje se čudijo in izprašujejo čemu jo prav za prav imamo. Zjutraj ko je davno že dan, še vedno gore javne svetilke; zvečer pa se užigajo šele, ko odhajajo pošteno ljudje že spat. Bog zna, za koga je to prav.

Za pleskanje državnega mostu čez Savo, kakor je razvidno iz občinskega letnega računskega zaključka, je v preteklem letu prispevala večji znesek tudi naša občinska blagajna.

Ljubljana

Sovražen aeroplan nad Ljubljano

V tistih velikih mestih Evrope, ki bi zaradi svoje pomembnosti prišla v vojaški poštev, če bi kdaj spet izbruhnila vojna, se v najnovejši dobi vršijo svojevrstni manevri, pri katerih so vojaški aeroplani napadalec, mestni prebivalci pa pasivno prizadeti del, ki izkusa grozečo pogubo od sebe odvrti ali vsaj omejiti. Da se tudi Ljubljana, od državne meje le malo oddaljena, nazorno pouči, kako bi bilo treba ravnati, če bi kdaj nad njo priplul sovražen aeroplan in začel namo metati zažigalne ter s strupenimi plini in z izstrelki moreče bombe, se bo v nedeljo, ko bo v Ljubljani na univerzi svedeno zborovalo humanitarno društvo Rdeči križ kraljevine Jugoslavije, iz aeroplana izrešil figiran napad na Kongresni trg. Podrobnosti tega izpodnebne napada objavimo jutri.

Nepojasnien dogodek na Galjevi

Ljubljana, 26. aprila.

Davi so našli ljudje v postelji 85-letno zašebnico Marijo Pirnatovo, stanujočo na Galjevi 110, s prereznim vratom. Rana je bila sicer velika, vendar pa ji ni bil prerezan sapnik, tako, da je mogla še govoriti. Ljudje so ob 7 poklicali reševalce, s katerimi je prišel mestni zdravnik dr. Misa. Drugi stanovalci v isti hiši so povedali, da si je stanka prerezala vrat sama. Na vprašanje dr. Misa pa je ranjenka to zanikala ter je pričela govoriti o nekem možu, ki da jo je napadel in ji z nožem prerezal vrat.

Ranjena Marija Pirnatova je mogla sicer govoriti, vendar pa je bila njena rana tako nevarna, da je zdravniška pomoč ni mogla več rešiti. Pirnatova je ob 5 popoldne umrla. Kakor že na Galjevi dr. Misa, tako je tudi pred svojo smrtjo izpovedala in zatrjevala bolniškemu uradniku, ki jo je zasliševal, da si ni sama prerezala vratu, kakor so trdili njeni stanovalci, temveč, da jo je ponoči napadel neznani mož, ki ji je prerezal vrat. Možno je res, da gre za poskušeno roparski umor. Pokojnica je bila namreč zelo varčna in je bilo znano, da ima nekaj prihrankov in torej ni izključeno, da se je kdo hotel tega denarja polastiti. Svojevno stanodajcu, nekemu tramvajskemu uslužbencu, je sama ponudila nek znesek, da si je mogel kupiti hišico na Galjevi.

Za dogodek se je dopoldne sicer zanimala dolenska stražnica, ki pa je prišla očividno do prepričanja, da je ženska poskušala izvršiti samoumor.

Da ljudje sklepajo na samoumor, je vzrok očitno v nevarnosti in nervoznosti, za katero je stanka bolehal.

Kaj bo danes?

V stolnici: Skupna molitvena ura od 8—9 zvečer pred izpostavljenim Najsvetejšim. Ljudsko petje.

Drama: Ob 15: »INRI«. Dijaška predstava po globoko znanih cenah. Izven.

Opera: »Židinja«. Gostuje gosp. Marij Šimenc.

Kino Kodljevo: Ob 20: »Pravica močnejšega« (svetovna vojna). Znižane cene.

Nočno službo imata lekarni: mr. Sušnik, Marjini trg 5 in mr. Kural, Gosposvetska cesta 10.

GOSPOD

NE OKLEVAJTE
IN IZBERITE SAMO

SERPEX

TO JE BLAGO PREVDARNEGA
MOSKEGA, KER JE TRPEŽNO IN
ODGOVARJA SVOJEMU NAMENU!

SOUVAN

MANUFAKTURA
MESTNI TRG 24

Kulturni obzornik

Kriza v ljubljanskem PEN klubu

Glede odstopa dosedanjega predsednika Otona Župančiča Vas prosimo, da blagovolite sprejeti naslednje pojasnilo: Predsednik Oton Župančič ni odstopil zaradi kakšne politične delitve, ki je v klubu nikoli ni bilo; nikoli se niso člani ločevali med tiste, ki branijo posebno slovensko noto, in med take, ki ji nasprotujejo, kar izhaja že iz dejstva, da P. E. N. v Ljubljani predstavlja slovenski center; prav tako se niso člani ljubljanskega kluba nikoli delili med pristaše in nasprotnike »integralnega jugoslovenstva«. Da ti in taki razlogi niso odločevali pri odstopu Otona Župančiča, je razvidno iz njegovega dopisa klubu, s katerim se je od njega poslovil. Zato je tudi razumljivo, da s predsednikom ni iz kluba izstopil nobeden drug član.

Ugotavljamo tudi, da informacije Vašega dopisnika, ki se sklicuje na merodajno čeno, ni v zvezi z nobenim članom ljubljanskega P. E. N. kluba.

★

Ljubljanski P. E. N. klub je izvolil na običnem zboru dne 25. aprila 1933 za predsednika univ. prof. dr. Izidorja Cankarja. V izpolnjevalni odbor je izvoljen književnik Fran Albrecht.

Boleslav Prus: »Faraon«

Roman »Faraon« je eno največjih del poljske književnosti. Njegov avtor Boleslav Prus (psevdonim pisatelja Aleksandra Głowackiego) je bil pri nas doslej znan po svojem kmetijskem romanu »Straža«, kjer se povezuje domovinska ljubezen

© Cerkevni koncert dne 30. aprila ob 16 v cerkvi sv. Petra obsega veliko takih cerkvenih pesmi, ki imajo obilgato spremljavo orgel. Odbor je postavil te pesmi zato na spored, ker jih ne more peti vsak zbor doma. Spremljava zahteva namreč poleg spretnega orglarja navadno tudi dobre orgle. Ti pogoji so izpolnjeni, kajti nove orgle pri Sv. Petru, ki so bile šele v pozni jeseni postavljene, so kos vsakim, tudi modernim zahtevam. Prof. Tomc, ki bo vse pesmi spremljal, je pa tudi že dobro znan umetnik iz koncertov, ki jih je igral za prenos po radiju. Poleg tega so na sporedu tudi tri samostojne točke za orgle, ki jih bo odigral isti umetnik, in sicer eno pred koncertom za uvod v božično dobo, drugo za prehod v postno dobo in slavnostno Rejgerjevo: Gloria in excelsis Deo za sklep cerkvenega leta in uvod v njegovo slovensko mašo. Vstopnice so na razpolago od danes popoldne v uniojski trafiki in prodajalni Konsumnega društva na Sv. Petra cesti 78. Cene so nizke, ker želimo, da se morejo koncerta udeležiti tudi širši sloji.

© Na ponedeljskem koncertu pevskega zbora drž. učiteljske šole bo poleg mešanega zbora nastopil tudi ženski in moški zbor. Poleg starih najnovjših narodnih in harmonizacij Adamiča bo zbor zapel tudi A. Gröbmingovo »Dekle pri oknu«, s katero je imel na koncertu v Novem mestu velik uspeh. Moški zbor pa bo predvsem presenetil občinstvo poleg Mirka in Vodopivca s svojevrstnim izvajanjem fantovskih narodnih pesmi. Vstopnice so v predprodaji v Matični knjižarni.

Več ljubljancov je videlo Paris

kakor Belo Krajino, in vendar je Bela Krajina naša popolnoma naša, pa tako lepa. Ne zamudite ugodne prilike foto-amaterskega veleizleta dne 7. maja. Posebni vlak Vas popelje tja. Prospekti v drogeriji Gregorič d. z. o. z., Ljubljana, Prešernova ulica 5.

© Spored prosvetno-družabnega večera Krke v petek 28. aprila pri Mikliču: 1. Koncert gospe Lovsetove in g. Banovca; oba zapojeta Zormanove pesmi, ki jih je vglasbil pesnik sam; 2. Jakčev film Clevelanda; 3. predavanje o Zormanu; 4. recitacije njegovih pesmi, recitira jih član drame g. Jan. Pri koncertu spremlja prof. Lucijan Škerjanec. Po tem oficijelnem delu bo igrala godba »Odeon«. Večer bo prav prijeten in poučen, saj bo podal pregledno sliko pesnika in skladatelja Ivana Zormana, ki ga po pravici smatrajo za glavnika ameriških Slovencev. Vstop je vsakomur prost! Brez vstopnice!

© Klub ljubiteljev dalj. V Ljubljani se je pričela akcija, da se osnuje »Klub ljubiteljev dalj«. Začetniki te akcije utemeljujejo ustanovitev tega kluba s tem, da meče naš narod leto za letom mnogo denarja v inozemstvo za povsem nepotrebne stvari, zlasti za take, ki bi jih lahko imeli sami doma. Med take stvari spadajo tudi cvetlice, zlasti dalje in semensko blago zanje. Ustanovni sestanek novega kluba bo v soboto ob pol 18 zvečer v sejni dvorani Kmetijske družbe v Ljubljani. Na čelu nove akcije je g. dipl. agr. A. Jamnik.

**Pa zakaj, ti bajta stara,
ti je lice tako vedro?
„Hej, pri Slamiču je šara,
v njej pa nežno svinjsko bedro!“**

© Kače na Rožniku. Brezposelni delavec Friderik Sušnik je prinesel v naše uredništvo dve veliki kači, ki ju je ujel včeraj na Rožniku na prisojnjem kraju. Sušnik pripoveduje, da sta kači po en meter dolgi ter močno pisani. Po njegovem opisu bi se dalo sklepati, da gre za modrase ali za gože. Mi sami smo jih videli le zaviti v prt, nismo pa hoteli riskirati, da bi Sušnik odvil in ju pred nami razkazal. Sušnik bi kači seveda rad prodal, vsaj za dva, tri kovače, pa mu nismo vedeli nobenega sveta, karu naj se obrne. Pravi, da je na Rožniku še večja kačja zalega in če bi se dal tu iztiseniti vsaj najmanjši zaslužek z lovom na kače — z veseljem bi lovil kače. Pa mu tudi nismo vedeli odgovoriti.

© Ogenj na Poljanski cesti. V delavnici čevljarja Ludvika Tobiasa na Poljanski cesti, v hiši Ane Tornago, je v torej ob 14 na 10 pričelo goreti. Ogenj je najbrže nastal na ta način, da je kdo odložil ogorek od cigarete. Vnela se je najprej papirnata stena, ki je zgorela, ogenj pa se je širil po delavnici. Pričela je goreti otonana in čevlji. Ko so domači opazili ogenj, so pritekli na pomoč in hišnikov sin Ivan Radovan je vdril v delavnico in pričel gasiti z vodo, ki so mu jo ljudje podajali od zunaj. Toda bilo je toliko dima, da je Radovan omedlel. Med tem so že prihitieli pokleni gasilci, ki so najprej rešili Radovana, ga prenesli na prosto ter ga z masiranjem spravili zopet k zavesti, nato pa

in vrednost rodne zemlje. Sedaj pa smo dobili v prevodu Franceta Koblarja tudi pisateljev obširni in znani zgodovinski roman »Faraon«. Delo je izšlo v založbi Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani, ki je roman izdala kot 48., 49. in 50. zvezek svoje popularne Ljudske knjižnice.

Boleslav Prus je sodobnik in vrstnik Henrika Sienkiewicza. Toda dasi sta oba bila otroka istega časa in iste kulture (2. polovica prejšnjega stoletja), sta se kot pisatelja vendarle razvijala precej drugače. Sienkiewicz je bil predvsem pesnik fantazije, pisatelj domačih zgodovinskih romanov, tako zvanih poljskih narodnih epopej (n. pr. Z ognjem in mečem, Potop, Gospod Wolodziej), navdušeni risar junakov in njihovih slavnih del. Prus je nasprotno postal realist, ki je opisoval raji sodobnost, mahne, povprečne, vsakdanje ljudi. Obe ma pa je bilo skupno izhodišče in skupen namen: hotela sta s svojimi spisi služiti domovini, zaslužiti poljski, ter z njo duhovno in narodno utrditi srea Poljakov. Različna so bila samo njuna pota, ki sta si jih izbrala, da bi po njih dosegla svoj veliki in svetli cilj. Sienkiewicz je bil prepričan, da je ta cilj dosegljiv na ta način, če v trpljenju in stiski kaže narodu davne ideale, podobe junastva in narodnega ponosa, če torej vzbuja v prvi vrsti čustvene elemente narodnosti in domovinske ljubezni. Prus pa je dajal prvenstvo misli — bil je čuten pozitivizma in realizma — in je poudarjal vedno in povsod potrebo znanja in pa dela, pozitivnega dela. Na eni strani torej ideali in zanosne romantične podobe, na drugi resničnost.

Toda Prus vendarle ni bil pozitivist, kakor navadno razumemo to besedo. Na življenje gleda resda vedno realno, vendarle pa ne ljubi življenja brez idealov. Nasprotno: po njegovem prepričanju morejo duhovne vrednote zmagovali nad golimi potrebami vsakdanjega življenja; materializem in krivica se morata umakniti dobroti in ljubezni. Prus je tako glasnik človečanskega ideala, ki pri vsem svojem realizmu in smislu za stvarnost ni nikoli pozabil sreča.

To razodeva v polni meri tudi njegov zgodovinski roman »Faraon«. Je to »roman mladega kralja-reformatorja, ki pa se zruši pod težo svoje velike naloge: da ljudstvo privede do sreče s pravičnim vladanjem, ki bi temeljilo na pravičnosti, dobroti in ljubezni«. (Uvod). »Faraon« potemtakem ni le zgodovinska povest, ki se godi v daljni domovini, v dobi egiptovskih faraonov, marveč moramo v njem videti v marsičem tudi podobo pisateljeve domovine in stiske njegovega naroda. Ako pomislimo na vlogo, ki jo je v onem času na Poljskem imela — ruska cenzura, pač lahko razumemo, zakaj je pisatelj — realist in risar sodobnega življenja, kot je bilo omenjeno zgoraj — sešel v »Faraona« po zgodovinski snovi in obliki romana.

Iz »pisateljevega uvoda« izvem: Pričujoče pripovedovanje se opira na XI. stoletje pred Kristusom, ko je propadla 20. vladarska rodina; tedaj se je za solnčni sinom, večnim Ramsesom XIII. povzpela na prestol in je okrasil svoje čelo z urenim — znamenjem kraljevske oblasti — večni solnčni sin Semamon-Herhor, veliki duhovnik Amonov.

Ta veliki duhovnik Herhor je poleg mladega Ramsesa, kralja Ramsesa XII. sinu — glavna oseba v romanu. Središče romana je seveda Ramses, prestolonaslednik in nato za kratko dobo zadnji kralj 20. vladarske rodine iz Egipta. Roman se pričinja za imenovanjem dvaindvajsetletnega Ramsesa za prestolonaslednika. Vojške vaje, življenje na dvoru, v svetlični, na deželi med delavci in kmeti, domači egiptovski in tuji, zlasti feničanski, dalje tudi židovski in asirski ljudski elementi tvorijo zgodovinsko, kulturno in sociološko ozadje romana. Podoba tistega časa je prav dobro podana v romanu, morebiti celo s preveliko zgodovinsko natančnostjo in s preveč razumskim ter hladnim opisovanjem. Toda ta zgodovinska eksotika ni edino, kar je mikalo pisatelja, ki se je v prvi vrsti namenil, da nam pokaže drast in spoznanje mladega kralja, dalje njegov upor ter heroično zamisel in — na koncu — tragični propad. Dve oblasti sta, na katerih je zgrajen Egipt: faraonova in duhov-

Mariborske vesti:

Pomanjkanje vode ne bo več

Pomanjkanje vode v mestnem vodovodu je bilo lansko poletje in jesen do zime prava šiba za Maribor. Se sedaj se grozijo mariborske gospodinjice v strahu, če bo letošnje poletje prav tako. V njihovo pomirjenje pa jih lahko zagotovimo, da je bilo stradanje vode v lanskem letu poslednje, ki je zadelo naše mesto. Mestna občina pripravila je sedaj obsežna dela, ki bodo zagotovila za bližnjo bodočnost dovolj vode. Kasneje pa ima itak v načrtu prestavitve vodovoda s sedanjega mesta na drugi prostor na Dravskem polju, kjer se bodo dali zajeti v vodnjake ogromni izviri, ki prihajajo iz Pohorja. — Na mestnem gradbenem uradu so že dovršili načrte za gradnjo velikega vodnjaka v Betnavskem gozdu, kjer so že v prejšnjih letih s poskusnimi vodnjaki ugotovili vodno žilo. Napravili so večja skupaj štiri take poskusne vodnjake manjšega premera ter naleteli na dovoljno množino vode v globini 20 metrov. Novi vod-

□ Tudi pri oo. jezuitih bodo letos šmarnične pobožnosti in sicer s pričetkom ob pol osmih zvečer z nagovorom, litanijami in petjem. Pričnejo se dne 30. t. m.

□ Vincencijeva konferenca. Seja upravnega sveta je v petek, 28. t. m. ob šestih zvečer pri oo. frančiškanih.

□ Duhovski sestanek bo danes, v četrtek ob pol štirih popoldne v frančiškanskem samostanu.

□ Drevi predava v veliki dvorani Delavske zbornice vsuč. prof. dr. Franc Veber o dednosti.

□ Preloženo. Večer mariborskih zgodovinarjev, sklican za noč, se radi predavanj gg. Warnierja in Vebra preloži na drugi četrtek, dne 3. maja ob isti uri.

□ Sv. maše v Grajski kapeli. V lavretanski kapeli v mariborskem gradu bodo meseca maja in junija sv. maše vsako soboto ob pol sedmih. Sv. maše bo tudi letos opravljal duhovni svetnik Martin Petelinček.

□ Pred oltar... Poročili so se v Mariboru v zadnjem času: Pavel Mahnič, finančni podpredsednik in Konstanca Pušnik, kontoristinja; Franc Mojcan, posestnik in Marija Marič, posestnica hiše; Ivan Choun, godbenik in Jožefa Skrabl, tkalka. Novoporočencem obilo sreče!

□ Kolesarji na plan. Kolesarski sport se je pričel v Mariboru naglo razvijati ter je že prekosil v gotovih ozirih Ljubljano. V nedeljo bodo priredili kolesarji svojo prvo tekmo in sicer na progi Maribor-Poljskava-Maribor. Tekmo priredi kolesarska sekcija SSK Maratona, ki je zbrala letos v svojem okrilju najboljše moči, med njimi Petra Rozmana, Franca Štrclja in druge skanone.

□ Magistrati nastavljenci so zborovali. V tork zvečer se je vrstil v mestni posvetovalnici polnoštevilno obiskan občni zbor Društva mestnih uslužbencev v Mariboru. Predsednik društva nadsvetnik ing. Černe je poročal med drugim o akciji mestnih uslužbencev za gradnjo lesenih hišic. Tajniško poročilo je podal gosp. Brandner, ki je omenjal razne predstavitve društva na mestni občni svet in sodelovanje pri novem občinskem zakonu, kateremu bo sledil zakon o mestih. Prečital je pismo mestnega načelnika dr. Lipolda, ki se zahvaljuje mestnim uslužbencem za prispevek pomožni akciji za siromašne sloje mesta Maribora v znesku 29.940 Din. Po poročilu blaginjskega gosp. Snuderla se je vršila debata o podanih poročilih, v katero so poseleli zlasti gg. Kramberger, Gorup in Vršč, nakar se je oglasilo sprejela razrešnica, ki jo je v imenu nadzorstva predlagal gosp. Štor. Pri volitvah so bili vnovič izvoljeni dosedanjí predsednik, tajnik in blaginjak, v odbor pa gg. Barle.

pogasil ogenj. Škoda k sreči ni velika. Zgorela sta dva pra čevlje, papirnata stena in nekaj drugih malenkosti, tako, da je Tobias oškodovan za približno 600 dinarjev.

□ V obrambo poklenih gasilcev. G. Rebek, ki tako odločno nastopa proti poklenim gasilec, je pozabil še na en način »šušmarstva«, ki ga pokleni gasilec prav pridno goje. Gasilec se namreč upajo v svojem škodljivem početju tako daleč, da se sami brijejo in s tem odjedajo kruh brivskim mojstrom. Ali naj mestna občina s svojo občinsko upravo tako početje še dalje gleda, ko vendar tako imenitno plačuje te ljudi? Ni jim dovolj, da si obleke sami delajo in čevlje, celo brijejo se sami, namesto da bi dali obrtnikom zaslužiti? G. Rebek, nastopite na prihodnji občinski seji odločno proti takemu šušmarstvu!

□ Modne hlače — pumparce dobite najceneje pri Preskerju, Sv. Petra cesta 14.

njak bodo izkopali na najugodnejšem mestu ter bo meril približno pet metrov v kvadratu. Dajal bo dnevno okoli 2000 kubičnih metrov vode, to je skoro toliko, kolikor je porabi celo mesto dnevno v zimskem času. Seveda v poletju bo to ravno zadostovalo, da se izravna pomanjkljaj, ki nastane radi prekomerne porabe vode, ki je ne morejo dosedanjí vodnjaki dobiti. Nova vodovodna naprava bo priključena naravnost na vodovodno omrežje, ki se bo podaljšalo po Tržaški cesti do Betnavskega gozda. Delovala bo popolnoma avtomatično z električnim ertpalko, ki bo pogajala vodne množine naravnost v omrežje. Z gradbenimi deli se prične v najkrajšem času ter bo vodnjak s pričetkom poletja že v obratu. Vodovodno podjetje bo z novim vodnjakom zopet mnogo pridobilo tudi v svojih dohodkih, ker bo lahko dobavilo vodo številnim industrijskim podjetjem tudi v poletnem času.

dr. Rojko, Aubič, Czerny, Kos, Žuran, Klemenčič, Homer; v nadzorstvo Štor in Golubovičeva; za odbornika Zveze Brandner, za delegate skupščine Zveze Rodošek, Jež, Štor. Volitvam je sledil razgovor o razmerju uslužbencev do mestne občine, pri čemer se je ugotovilo, da je mariborski občinski svet zelo uviden ter je povsem upošteval težke materialne razmere mestnih uslužbencev in ni znižal prejemkov; predmet razgovora je bila tudi zvišana etnarina v mestnih hišah. Med sklepi o bodočih nalogah društva je velike važnosti zlasti ustanovitev rednega tečaja za občinske uslužbence, na katerem bodo referenti mestne občine in strokovnjaki predavali o aktualnih vprašanjih komunalne politike, kakor o novih zakonih itd. Tečaj se prične že jeseni.

□ Zeleno polje. V nedeljo 30. t. m. se srečata v boju za prvenstvo domača rivala ISSK Maribor in SK Železničar. Tekma se vrši ob 15.30 na igrišču ISSK Maribora. V predtekmi se srečata rezervi obeh klubov, SK Rapid nastopi težko pot v Ljubljano, kjer igra proti tamonjhi Iliriji, ki je bila doslej za Rapida na domačih tleh vsikdar zelo nevaren nasprotnik.

□ Borba med kaznjencem in paznikom, ki se je vršila letos 21. februarja, je našla svoj odmev včeraj pred malim senatom. Pred sodnike so privleki pazniki iz moške kaznilnice kaznjenca Filipa Jutga, ki prestaja tamkaj svojo petletno kazen radi tatvin. Obtožen je bil napada na paznika Franceta Sipoša. V kurjačnici kaznilnice je napadel paznika z lopato, ko ga je ta opomnil, da se ne sme s tovarištem razgovarjati med delom. Zadal mu je z udarcema na roki hude poškodbe. Sodniki so prisodili Jutgu povrh njegove dosedanje kazni še novih šest mesecev, ki jih bo moral presedeti v kaznilnici.

□ Dvoje starih korenin je pobrala bela žena včeraj v Mariboru. V splošni bolnišnici je umrla v visoki starosti 96 let vdova poduradnika drž. žel. gospa Neža Jug. Pogreb bo danes popoldne ob triletni na 5 iz mrtnišnice na magdalensko pokopališče. — V Tattenbachovi ulici 18 je umrla gospa Hermina Heesky-Stakič, vdova po inženjeru. Dosegla je starost 86 let. Pogreb se vrši jutri popoldne ob 3 iz mrtnišnice na mestno pokopališče. — Smrt pa je zamahnila tudi po mladih ter je pokosila na Pobreški cesti 42 komaj 33 letno soprogo uslužbenca drž. železnice gospo Antonijo Ledinek. Blago ženo pokopljejo danes ob četrtni na 4 popoldne in sicer ob pogreb iz hiše žalosti na magdalensko pokopališče. Svetila pokojnicam večna luč, žalujočim naše iskreno sožalje.

□ »Slehernik«, ta znameniti srednjeveški misterij, se uprizaro jutri v petek zvečer v veliki uniojski dvorani. Prva uprizaritev na istem odru je dosegla velik uspeh. Vstopnice se dobijo v predprodaji v trgovini J. Höfer, Ulica 10. oktobra.

□ Pridobitev rešilne postaje. Na tukajšnji reševalni postaji se vrši temeljita prenovitev ambulančne sobe in spalnice za službojoči oddelke gasilcev in reševalcev. Ambulančna soba bo zavzemala sedaj celotni desni trakt pritličja gasilskega doma ter bo imela proti cesti dve veliki okni. Notranjost bo opremljena po vseh novodobnih predpisih moderne zdravniške vede. Tudi instrumentarij bo znatno izpopolnjen.

□ Svedrovec ne dajo miru. V noči na sredo so vdrl v Orovičev branjarijo pri Treh ribnikih in odnesli razne jestvine in blaga; tudi v čakalnico kina Union so se vtihotapili in odnesli iz bufeta razne slaščice. Zdi se, da gre za eno ter isto vlomilsko družbo.

MARIBORSKO GLEDALIŠČE

Četrtek, 27. aprila ob 20: ČLOVEKOLJUBCI. Premiera. Red C.

Petek, 28. aprila: Zaprtlo.

niška, vojaštvo in templji. Mladi faraon spoznava vsebolj, da je blagostanje v državi le navidežno, da je pod tem videzom vse polno krivic in trpljenja. Palice so bile v solnčni faraonski državi tako v navadi, kakor jed in spanje. Tepli so otroke in odrasle, kmete, rokodelce, vojake, častnike in uradnike. Kdor je bil živ, je bil tepen, razen duhovnikov in najvišjih dostojanstvenikov«. (I., 15). In ko je Ramses vspovedal videl toliko trpljenja, zlasti med preprostim ljudstvom, se je v njegovi duši zabliskala čudovita misel, da je med duhovništvom in kmeti globoko nasprotstvo. V njem se počasi rodi odpor do duhovništva, ki raste v sovravnost. Začne se borba med obema silama, borba, katero sklene mladi faraon voditi do zmage ali pogina. Ta boj sledi na raznih spetkah in zločinih, izmed katerih je umor prestolonaslednikovega sina najvidnejši. S smrtjo faraona Ramsesa XII. se konča drugi del romana. V tretjem delu romana nam nato pisatelj oriše kratko dobo vladanja novega faraona in njegov padec. Nasprotje, ki je poplej imelo bolj prikrito oblike, plane sedaj neprikrto na dan. Za Egipt se prično strašni časi. Sedemdeset dni je trajalo žalovanje za umrlim faraonom. A dva meseca po smrti Ramsesa XII. je bil Egipt podočen taborišču — vse v namene novega vladarja. A veliki duhovniki niso popustili. Raznesli so med ljudstvo vest, da je vladar blazen. To je bil prvi udarec, ki so ga namenili duhovniki Ramsesu XIII., ki je tedaj zaklical: »Med menoj in velikimi duhovniki se je začela vojna«. In dal je ukaz vojaštvu, da zasede templje z njihovimi bogatimi zakladnicami. Toda faraonovo vojaško premoč so premogli duhovniki z zvijačo. Duhovniki, izobraženi v zvezdoslovju, so faraonove ljudi zapletli v boj prav v trenutku, ko je v Egiptu nastopil solnčni mrk, kar je imelo za posledico splošen umik in pobež. Toda duhovniki so imeli v načrtu še hušje spletke. Najeli so zločince, ki je bil faraonov podočen v postavu in obraz, da se je lahko utihotapil na dvor, in ta je Ramsesu XIII. prestrigel nit življenja. Po besedah duhovnika iz ljudstva, Pentuerja, je bil to prvi faraon, ki je

Dnevna kronika

Kako so lani terjali davke

Ljubljana, 26. aprila.

Včeraj smo priobčili številke, koliko je bilo lani predpisanih in vplačanih davkov v Sloveniji. Zanimivo pa je tudi, kako so te davke terjali. Davčne uprave so poslale davčnim vezancem skupno 532.653 opozorilnih poštinih položnic. Ljudje pa seveda niso bili tako zelo za davke navdušeni, da bi plačali davke zgolj na to opozorilo. Zato so davčne uprave poslale lani skupno naknadno še 230.905 opominov. Pa tudi opomini niso mnogo zalegli, tako, da so davčne oblasti izvršile davčnim zamudnikom 103.564 ružežni in sicer zaradi zaostankov v skupnem znesku 86.529.000 Din. Med temi je bilo tudi precej takih davčnih vezancev, ki bi bili lahko plačali, pa so nalašč zavlekli plačilo davkov prav do zadnjega. Ogromno bi bilo število dražb, če bi vsi ti zarubljeni predmeti bili tudi res prodani. Največ je vmes takih davčnih vezancev, ki so plačali tik preden je prišlo do prodaje. Niso redki primeri, da pravi davčni vezanec davčnim uradnikom: »Ni treba prodajati, saj plačam le in odre listnico ter odšteje denar za dolžni davke ali pa pravi: Dajte mi položnico, s prihodnjo pošto dobite denar!«, kar

se tudi res zgodi. Iz razlike med številnimi ružežni in med dejanskimi prodajami zarubljenih predmetov se vidi, kako zelo je padla davčna morala tudi pri nas.

V 5084 primerih je dejansko prišlo do prodaje zarubljenih predmetov in sicer zaradi davčnih zaostankov v skupnem znesku 8.059.000 Din.

V 491 primerih so davčne uprave vknjižile zastavno pravico zaradi davčnih zaostankov v skupnem znesku 4.905.000 Din. Zaradi davčnih zaostankov ni bila prodana lani v Sloveniji nobena nepremičnina.

Že včeraj smo poročali, da je v vsej Sloveniji 928 samcev, ki morajo plačevati samski davek, to se pravi, da so stari nad 35 let in imajo dovolj dohodkov, da lahko plačujejo davek. No, država zaradi tega davka ne bo bogata, zakaj lani je bilo vsega samskega davka v Sloveniji predpisane le 8667 dinarčkov. Samski davek ima torej očitno bolj moralen in vzgojni pomen, kakor pa fiskalen, da prisili namreč trdovratne samske k snovanju družin. Ampak zdi se, da ti trdovratnezi raje plačujejo mali samski davek, kakor pa bi skočili pod zakonski jarem, ki jim ne diši.

Vlomi v Litiji

Litija, 26. aprila.

V noči od torka na sredo je bilo vlomljeno v trafiko ob litijem mostu, ki je last vojne vdove Cirile Vizlerjeve, kjer so tatovi, bilo jih je več, odnesli vse zalogo tobaka, katerega si je dan preje nabavila. Dalje so ji ukradli tudi mnogo pisemskega papirja, tovarnih listov, štruce itd. Vlom se je moral izvršiti v zgodnjih jutranjih urah ter je vsekakor v zvezi s tatvino, ki se je isto noč zgodila pri posestniku Povšetu na Grbinu, kjer so tatovi izpod njegovega kozolca tik banovinske ceste ukradli plug ter ga skrili v bližnji gozdiček nad Grbinom in so ga »Kmečevci« ljudje zjutraj našli. Pri plugu manjka lopatica takozvana »otkaz«, s katero so vlomilci nadaljevali svoj posel pri Gorenčevih na Grbinu, kjer so ukradli iz nekega zaboja več orodja, med drugim svetre, s katerimi so potem Vizlerjevo trafiko »svederali«.

Od Gorenčeve mame na Grbinu so zlikovci vdrli v šupo nad hišo gospe Pepce Lavrinove.

Osebnosti

90 letnico rojstva je praznoval v krogu svojih sinov in vnukov, znancev in prijateljev novomeški dežnikar in posestnik g. Gregor Ivan. Kljub častitljivi starosti ga vidimo še vedno ob solnčnih popoldnevih na sprehodu po lepi novomeški okolici. Ključno mu še na mnoga leta!

Iz vojaške službe. Odrejeni so po službeni potrebi za vodnika 2. konjeniškega polka konjeniški podporočnik Viktor Kramarič; za vodnika 54. pešpolka peh. poročnik Fran Čipin; za vodnika 2. čete 41. pešpolka peh. podporočnik Andrej Vah; na službo v štab poveljstva bregalske divizijske oblasti civilni katoliški duhovnik Vilim Solli; na službo pri referentu topništva poveljstva jadranske divizijske oblasti topniški poročnik Ignac Krainc; za vršilca dolžnosti upravitelja skladišča 8. konjeniškega polka konjeniški podporočnik Josip Rečelj; za vodnika 23. samostojnega topniškega divizionarja topniški podporočnik Milan Vodenik; za vodnika 28. čete obmejne posadke peh. podporočnik Lavoslav Abram; za vodnika 66. čete obmejne posadke peh. podporočnik Matija Motičnik in za vršilca dolžnosti pobočnika 1. pontonskega polka inženjerski podporočnik Aleksander Marušič.

Pri trdovratnem zaprtju, napetosti v telesu, preobilici želodčne kisline, glavobolu, razdraženosti, tesnobe, splošnem slabopojutju in utrujenosti pospeši naravna »Franz-Josef«-grenčica brez napora in bolečin lahko izprazni črevesje vseh neprebavljenih ostankov in v mnogih slučajih obvaruje pred vnetjem slepiča. — Najodličnejši zdravniki stoletja so uporabljali »Franz-Josef«-vodo z najboljšim uspehom pri moških, ženskah in tudi otrocih. »Franz-Josef«-grenčica se dobiva v lekarnah, drogerijah in specerijskih trgovinah.

občutil bedo egiptovskega ljudstva. Za njim je zasledil prestol Herhor, veliki duhovnik, ter izvršil, kar je bil zasnoval faron. Samo nekaj dni — zaključuje pisatelj — je bilo dovolj, da je ljudstvo pozabilo, da je Herhor z vsemi svojimi deli samo spolni načrte mladega in plemenitega faraona!

Dvoje zlasti je podčrtano v Prusovem romanu: tragično človekovega plemenitega stremjenja ter podoba idealnega vladarja. Po svoji snovi, po dogodkih in zunanji zgodbi je »Faraon« zanimiva podoba zgodovinskega časa ter spada med največje in najbolj znane zgodovinske romane. Po svojem alegoričnem smislu, po ideji pa je izraz one poljske sodobnosti, v kateri so živi in spoštovani ideali človečanstva, pravičnosti, dobrote in ljubezni.

★

Hrvatski kulturni delavec umrl. Te dni je umrl na Braču upokojeni profesor Franjo Račič, hrv. kulturni delavec, ki je zlasti mnogo storil v spoznavanju stare hrv. kulture. Poleg preminulih kulturno-zgodovinskih in umetniških razprav je posebno znan po bas-reliefu v splitski cerkvi, katerega je kljub nasprotovanju najbolj znanih hrv. zgodovinarjev pojasnil kot kronanje kralja Tomislava, kar mu je zadnje čase Ljubo Karaman potrdil. Da je storil mnogo za napredek hrv. arheologije, mu priznavajo tudi inozemski arheologi.

Drama vzeta z repertoarja. Pri tretji predstavi Mladencove drame »Čovek ponosan, što nema sreče« v Belgradu, je občinstvo nastopilo s hrupnim protestom proti temu delu, češ da žali družino, pred vsem pa srbsko mater. Radi tega je uprava vzela dramo z repertoarja.

Bojot nemške lahke glasbe na Poljskem. V Varšavi so se sestali vsi poljski komponisti, glasbeniki, predstavniki gramofonske in filmske industrije ter ravnatelji glasbenih zavodov, ter so po daljši diskusiji sprejeli soglasen sklep, da bodo radi sovražnih postopkov nemških oblasti do poljske umetnosti in poljskih umetnikov izvedli popoln bojot do nemških proizvodov na področju lahke glasbe.

kjer so pri motornem kolesu imeli posla, pa niso nič drugega seboj vzeli, ko usnjato šofersko čepico lesnega trgovca g. Lavrina. Od tu so jo potem mahnili čez litijski most, kjer so se lotili lesene trafike, odbili ključavnico ter z vlomilskim orodjem, katerega so pokradli na Grbinu, izvršili svoj nečeden posel. Škoda je precej občutna, je pa delno krita z zavarovalnino.

Litijski orožniki so bili takoj zjutraj na licu mesta in so ves dan na delu, da pridejo na sled predrznim vlomilcem, ki že delj časa po naši okolici vlamljajo. Vsekakor pa opozarjamo javnost, da so tatovi ukradli precej cigaret Mignon in Sokol, ter papirčkov Golub, žveplenke, pisemski papir, tovarne liste, naj takoj vsakega, ki bi prodajal take stvari, primejo in oddajo najbližjemu javnemu organu.

Pred dvema leti so že v to trafiko vlomili, pred 14 dnevi je bil izvršen vlom v trafiko Pevc v Smartnem. Prvi je opazil tedaj vlom mojster Dobravec, ko je šel na delo v topilnico.

Kaj pravite?

V vasi Butalah, kjer so slavili te dni uspešen konec »prijatelke« (ne samo med Moskovitarji, tudi med Butalci so že v navadi take »prijatelke«), imamo vzorno gospodarstvo in vzorno upravljanje premoženja, namreč velik kup svetovno znanega butalskega gnoja, po katerem tako rada plenja koruza. Imeniten je ta gnoj, imenitno diši itd. So djali modri občinski mošje — naš občinski policaj ni imel pri tem besede — da bi radi vedeli, koliko je ta gnoj tudi vreden. Precentli bi bilo treba ta gnoj, precentli, ampak kdo naj ga precenti? Policaj, ta cigan, ga že ne sme, saj je zadnjič zaradi koruzne zemlje izpustil razbojnika Čefizla, po vrh vsega pa je še od občine plačan — tri dvojčke in par škornjev na leto — kaj naj bi še temu plačali cenite? Precentli more dragoceni butalski gnoj le pameten, uviden mož, tak, ki je že kdaj imel opraviti z gnojem. Izbrali so torej mošje enega izmed sebe, naj precenti občinsko premoženje, hočem reči občinski gnoj. Občinski cenilec je zadnjič rano zakopal svoja lišna vrata, edino, kar je imel po materi, pa bi mu radi občinski očetje dali kako »komisijo«, da bi nekaj zaslužil in rešil svoja vrata. Dometili so se torej in mu obljubili deseti del vsega, kar bo precentil, da mu plačajo na roko in v šmarinah tolarjih, edini valuti, na katero naši butalski očetje še nekaj dajo. Cenilec je namreč že naprej povedal, da v plačilo za ogromno delo kakšne hranilne knjižice butalske hranilnice ne sprejme. In je ocenil lepi občinski gnoj na sto šmarinah tolarjev. Za težko delo je res dobil celih deset tolarjev in je bilo vse v redu.

Samo, ko so hoteli občinski očetje prodati občinski gnoj, so ni našel ne med Butalci, ne med tujci nihče, ki bi za gnoj ponudil en sam tolar, kaj šele deset ali sto, niti občinski cenilec ni hotel kupiti za nobeno ceno tega gnoja. Dejal je: »Vreden je že, vreden ta gnoj, vsaj sto tolarjev, toda samo takrat, kadar ga cenimo, ne pa takrat, kadar ga prodajamo ali kupujemo!«

To-le vse, kar je bilo tu povedano, je čisto navadna izmišljena povest. Vsaka povest pa mora imeti poučen konec, kakor se spodobi, da ni samo za kratek čas, ampak tudi za pouk. In pouk se naj glasi: Javna morala je pri nas še tako močno padla, da bo vsak butalski bulec sam sebe imel za butca, če ne bo znal iz javnih ali zasebnih žepov izciganiti toliko, da bo mogel brez dela dobro živeti. Kdor tega ne dela, ga imajo Butalci za butca. Kdor pa to uspešno vrši, ta je mož, pred katerim je treba sneti klobuk. To vidimo danes po vseh delih mile domovine in po vsem svetu!

Koledar

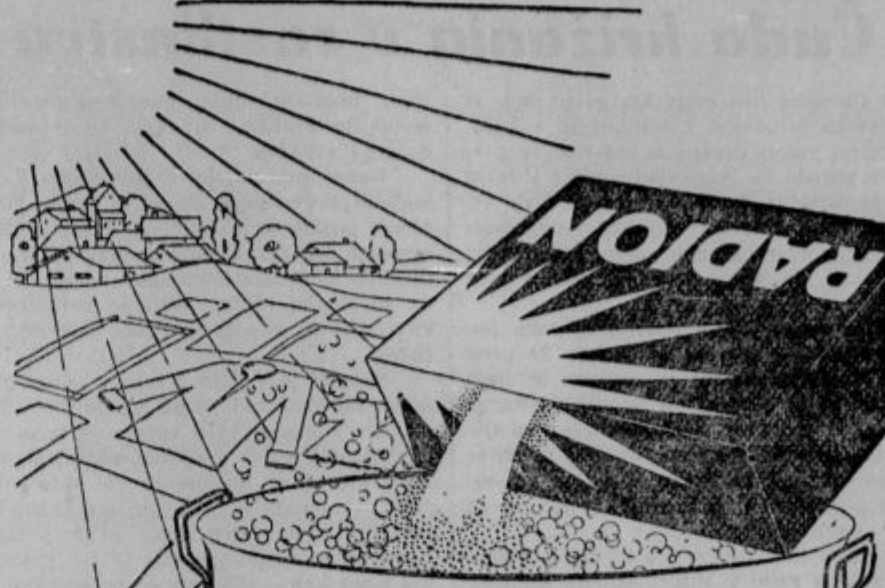
Četrtek, 27. aprila: Zita, devica; Peter Kanizij; Peregrin, spoznavalec.

Ostale vesti

Tridnevne konference katehetov Jugoslavije bodo letos v počitnicah v Zagrebu. Prosimo gg. tovariše na posvet, kako se bomo teh konferenc udeleževali slovenski kateheti in kakšne predloge želimo mi postaviti. Posvet bo v ponedeljek, 1. maja, ob petih popoldne v posvetovalnici Jug. tiskarne.

Vinarska razstava v Dol. Lendavi. Druga vinska razstava združena z vinemskim sejmom v Dolnji Lendavi se bo vršila v nedeljo, 7. maja 1933. v dvorani »Kronek«. Razstavljena bodo prvovrstna vina predvsem iz lendavskih gor. Vinarsko društvo v Dolnji Lendavi vabi vinske trgovce in gostilničarje, da se razstave udeležijo, ker se jim bo nudila prilika za nakup prvovrstnih vin po izredno nizkih cenah. Posebno vina lanskega letnika so odlična. Lendavska vina so lahka pitna in zelo po cen. Vstopnina za obisk razstave bo za razstavilce vin brezplačna, za nerazstavilce pa 5 Din. Otvoritev razstave bo ob 9 dopoldan. Železniške zveze so zelo ugodne. Prijave za razstavo vin se še sprejemajo.

Vlom na Selih pri Kamniku. V noči od ponedeljka na torek (24. do 25. t. m.) je tat vlomil skozi izložbeno okno pri trgovini Vršnik na Selih

IMEJ VEDNO SOLNCE ... V PRALNEM KOTLU!

Naj si vremenski preroki že tako belijo glavo zaradi vremenskih muh — gospodinja si zna pomagati! Ona se zanese na Radion — na beljenje perila v pralnem kotlu! Zakaj Radion ne pere samo sam — na milijone bisernih kisikovih mehurčkov beli perilo lepo že takoj med pranjem. Naj bo solnce ali dež — perilo bo vedno brez madežev in snežnobelo v 15 minutah!

Schichtov

RADION

DELUJE V KOTLU
KAKOR SOLNCE NA TRATI

Celje

pri Kamniku, pa ga je gospodar zalotil, predno je pričel krasti in je zbežal. Isto noč je bilo zato na isti način vlomljeno pol ure oddal v trgovino Mali na Lokah, kjer so pokradli denar, okrog 800 dinarjev in raznih predmetov okrog 20 kg.

Nesreča na Kamniški progi. Včeraj (v sredo) se je pripeljala s prvim popoldanskim vlakom v Kamnik Elizabeta Petek iz Godiča pri Mekinjah. Zenica je na vlaku zadremala in ni opazila, kdaj je dospela v Kamnik. Ko je vlak že vozil naprej na postajo Kamnik-mesto, se je zbudila in misleč, da se vozi bogve kam, je skočila iz vlaka. Poškodovana se je občutno na levi nogi in ni izključeno, da je noga zlomljena. Zdravnik dr. Matjašič je ponesrečenici nujil prvo pomoč, nato so jo položili v ambulančni voz in jo prepeljali v Ljubljano v bolnišnico.

S strehe je padel. V ljubljansko bolnišnico je prišel 49letni delavec Valentin Kolman iz Prebaceva pri Kranju. Pred dnevi je delal na strehi tovarne v Gaštelju ter je padel s strešnega stola na tla. Dobil je resne, toda k sredi nenevarne notranje poškodbe.

PRI OMOTICI, SLABOSTI, BLJUJANJU

razgalite prsa, nadgrajite ista z volneno, v »ALGI« namočeno ruto, dalje čelo, senca, nosnice in tilnik, nato dobro vdihavajte »ALGO« iz steklenice ali z rutice. Počutek svežine Vas bo takoj okrepi.

»ALGA« se dobiva povsod 1 steklenica Din 14.—

Poškodbe in nesreče. Iz Novega mesta: Črček Peter, 27letni posestnikov sin iz Mokronoga, se je ponoči vračal iz Sevnice. Med potjo ga je nekdo napadel in ga s kolom in nožem občutno poškodoval na glavi. — Menci Franc, 21letni dninar iz Sel pri Ratežu, je na velikonočno nedeljo streljal s samokresom. Po neprevidnosti se je obstrlel v levo roko nad lehtjo. — Umek Jože, 11letni posestnikov sinček iz Kaluderja pri St. Janžu, je pomagal sosedu rezati slamo na elamozenci. Po neprevidnosti mu je slamozeznica odrezala na levi roki dva prsta. — Banič Jure, 21letni posestnikov sin iz Čepelji, je sekal na domačem avtoristu dva. Pri delu mu je izpodletela sekira in se je vsekval v desno nogo nad kolenom. Imenovani se zdravijo v bolnišnici Usmiljenih bratov v Kanjahi.

Sprejem v obmejno četo. V Službenem vojnem listu od 22. t. m. stran 585—588 so objavljene pogoji za sprejem pripravnikov v obmejno četo (ali uradno »trupo«). Interesantom je razglas na vpogled pri pristojnem vojnem okrožju in na vseh orožniških postajah.

Vsak hišni posestnik, ki ima poleg hiše tudi vrt za zelenjavo, cvetlice in sadno drevje, posveča v začetku pomladi največjo pažnjo gotovo obdelovanju in ureditvi svojega vrtička. Zato bo vsak resnično napreden gospodar sešel z zanimanjem po knjižici sadjarskega in vrtnarskega strokovnjaka M. Humeka: Domači vrt tako se imenuje priročna knjižica, katero bi moral imeti vsak posestnik vrta. V njej najdemo praktična navodila kako vrt uredimo, obdelujemo in krasimo, pojasnjeno s 102 podobami in besedili in 2 barvnata slika. 112. prevedena in pomnožena izdaja, Ljubljana, 1931 — 234 strani, cena neznanj knjižice je 42 Din, vezani 54 Din. Tvarina je razdeljena v dva dela: v splošno in posebno vrtnarstvo. V prvem delu razpravlja o ureditvi domačega vrta, o pripravi zemlje in gnojenja, gnojilih ter o glavnih vrtnarskih delih. Posebno vrtnarstvo o poglavju o zelenjadstvu, o sadnem drevju na domačem vrtu, o okrasitvi vrta, o gojitvi sobnih rastlin (lončnic) ter na koncu o vrtnarskih opravilih v posameznih mesecih. — Onim pa, ki se pečajo v glavnem s sadnim drevjem, pa priporočamo najboljšo slovensko knjižico o sadjarstvu: Praktični sadjar, ki jo je spisal istotako naš priznani strokovnjak M. Humek. To je zbirka najvažnejših sadjarskih nauk pojasnjena s 24 barvnimi prilogi in 92 slikami v besedilu. Ljubljana, 1923, 409 strani in stane vezana 80 Din. Obe knjižici je založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani.

Pri zaprtostih in hemeroidih, motnjah v želodcu in črevesu, oteklosti jeter in vranice, bolečinah v hrbtu in križu je naravna »Franz-Josef«-grenčica, večkrat na dan použita, krasen pripomoček.

Koncert Akademskoga pevskega zbora iz Ljubljane, ki bo v nedeljo ob pol štirih v veliki dvorani Ljudske posojilnice v Celju, bo za Celje umetniški dogodek, kakor jih imamo malo prilike zabeležiti. Koncert bo pod vodstvom priznanega pevovodje in skladatelja g. Franceta Marolta proizvajal same Foersterjeve skladbe in je zato pričakovati, da se bo celjsko občinstvo odzvalo vašilu polnoštevilo in v nedeljo do zadnjega kotička napolnilo veliko dvorano Ljudske posojilnice. Tu ne pomaga noben izgovor. Naj enkrat vsaj Celje v letošnji sezoni stori svojo dolžnost in pokaže, da ima poleg misla za sport in kino tudi nekaj razumevanja za umetniška stremjenja mlade akademskih generacije. Akademski pevski zbor si je s svojim dosedanjim delovanjem pridobil ime enega prvih slovenskih pevskih zborov. Na programu, ki se dobe z vstopnicami v predprodaji v knjigarni Goričar nasl. na Kralja Petra cesti, je natisnjen tudi kratek esej o skladatelju Foersterju, ki ga je napisal g. Marolt, ki je najboljši Foersterjev poznavalec. Zato upamo, da bo celjska javnost v polni meri izvršila svojo dolžnost in pričakujemo, da ne bo treba pisati zopet o prazni dvorani, kar je Celju samo v sramoto in ne v ponos.

K občnemu zboru Društva hišnih posestnikov za Celje in okolico, ki bo drevi v Narodnem domu, bi prosili gg. zborovalce, naj bi malo upoštevali težke razmere, v katerih živimo, in naj bi sklenili, da bi vsaj malo znižali previske najemnine, ki so za Celje, bodi enkrat javno in odkrito povedano, previsoke. Jedro najemnikov tvori predvsem javni in privatni nameščenci ter delavci, torej stanoviti, ki so zaradi težkih gospodarskih razmer, v katerih živimo, najbolj prizadeti in jih najbolj tare vprav plačevanje stanarine. Naj bi pomagali nositi pezo gospodarske krize tudi hišni posestniki in prevzeli malo bremen z ramen najemnikov. Kolikor nam je znano, so nekateri hišni posestniki sami znižali najemnine, zato naj bi jim sledili še drugi, da bi vsaj tu poslal en žarek, ki bi naznanjal boljše čase.

Trgovsko društvo v Celju ima svoj 24. redni občni zbor v četrtek 11. maja ob pol 8 zvečer v posvetovalnici Združenja trgovcev, Razlagova ulica 8, z običajnim dnevnim redom. Odbor se nadeja polnoštevilo in točne udeležbe. Trgovsko društvo se v zadnjem času udeležuje predvsem socialno s podpiranjem svojih brezposelnih članov, zato je njegovo delovanje v tem času še posebnega pomena.

Sport v nedeljo. V nedeljo 30. aprila se bo vršila ob pol 3 popoldne nogometna prvenstvena tekma med SK Jugoslavijo in SK Atletikom in sicer na igrišču pri Skalni kleti. Sodil bo g. Ochs. Tekma obeta biti zanimiva, ker obe moštvi igra fair, kolikor se je moglo ugotoviti po njihovih letošnjih tekmah.

Huda nesreča v Šmarjeti pri Celju. K večerajšnjemu poročilu pod zgornjim naslovom sporočamo, da so poškodbe, ki jih je dobila gospa Služgova pri karambolu v Šmarjeti, lažjega značaja.

Ptuj

Gradba novih cest. Dne 19. aprila je izvršila komisija banske uprave v Ljubljani lokalni ogled za ugotovitev cestne trase banovinske ceste Sv. Andraž—Leskovec na Sv. Trojico v Haložah. Ta cesta je bila trasirana že lansko leto, toda interese se niso mogli takrat zrediti glede določene trase. Tokrat pa bo odločitev padla tako, da bo sprejeta tista cestna trasa, ki bo najcenejša in na najboljšem terenu. Načrte in proračun bo izdelala banska uprava. Z gradnje ceste se bo pričelo tekom enega meseca in se bo dan pričelka pravčasno objavil. Nadaljevalo se bo tudi z gradnjo bodoče banovinske ceste od Pragerskega preko Cirkovce na Sv. Lovrenc na Dravskem polju. — Gor. Haložani in Polanci prosijo, da se čimprej napravi zvezna cesta od Rač na Cirkovce, potem od Sikol na Mostec.

Pišola ni igrača. Hudo se je ponesrečil Blaž Pavlinič, posestnikov sin iz Rucmancev. Pri streljanju iz pištole si je iz neprevidnosti prestrelil in razmesaril levo roko; popolnoma pa si je odstrlel mezinice. Ranjenca so spravili v pujsko bolnišnico.

Upokojitev. Brzejavno je bil upokojen Anton Smodič, upravnik in šef pujskega poštnega urada. Banske uprave razpisuje mesto tajnika pri okrajnem odboru v Ptuj. Prošnje, opremljene z listinami, je vložiti do 10. maja pri okrajnem cestnem odboru.

Čuda križanja v rastlinstvu

V srcu Ukrajine ima svoje kraljestvo mož, ki velja za pravega čarovnika v rastlinstvu: s križanjem je odgojil sadno drevje, o katerem se prej nikomur niti sanjalo ni. Ivan Vladimirovič Mičurin se piše in če zapadna Evropa o njem le malo ve, ga pozna tem bolj Amerika: dežela Lotharja Burbanka mu je ponudila ogromno plačo, lastno ladjo in sto asistentov, da bi ga pridobila zase, a brez uspeha.

Mičurin je danes 84 let star, a svojemu poklicu rastlinogojca se posveča že 58 let. Že pred dobrim pol stoletjem, ko se je znanosti še malo sanjalo o tem, si je bil postavil za cilj, da vzgoji sadno drevje, ki naj brez škode prenese najhujši mraz v srednji in severni Evropi, obenem pa ohrani vso svojo slastnost in lepoto, a katero ga obdarja južno podnebje. V strokovnih krogih so se mu smejali, pa ne dolgo.

Začel je z majhno drevesnico in enim pomočnikom. Danes pa raste v Mičurinsku na stotisoče prečudnih vrst in zvrsti, o katerih pred leti noben strokovnjak ne bi bil verjel, da so mogoče. Mičurin je polnih deset let poizkušal s križanjem vzhodno-azijskih za mraz neobčutnih, zato pa skoraj ne-žitnih hrušk, jabolk in grozdja z zapadnoevropskimi vrstami, preden je dosegel prvi uspeh. Potem pa je šlo z ogromnimi koraki dalje. Križanec za križancem je vzrasel pod njegovimi čarovniškimi rokami: jerebika in hruška, glog in jere-

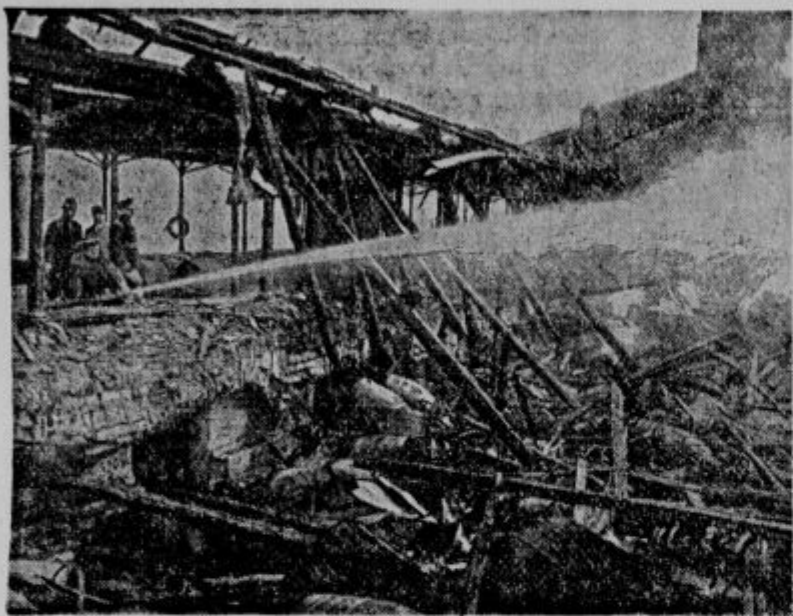
bika, buča in dinja, gozdna jagoda in malina, češnja in krhlika, so dajali in prevzemali drug drugega svojstva.

Danes pridelujejo v Mičurinsku 7 cm debele maline prvovrstnega okusa in vonja, ribizelj, katerega jagode so tako debele kakor srednje češnje, ogromen črn agras, češmin brez pešak, prekrasne breskve in mandarine (male oranže), ki prenesejo do 40 stopinj mraza, večletne paradižnike, jabolka z rdečim mesom in tisoče vrst drugih sadnih čudes.

Mičurin je vzgojil češnje v obliki grmovja in enako mu rode tudi vrtno jagode v obliki grmovja, a čimer je sijajno rešil vprašanje, kako obvarovati ta delikatni sadež pred onesaženjem in gnilobo. Za kraje, kjer uničuje drevje zajec, je odgojil drevje, katerega lubje je grenko kakor žolč in se ga ne dotakne noben zajec, ki ga je kdaj okusil.

Posebno bogate uspehe je žel Mičurin l. 1932. Nič manj kakor 108 nove vrste so prvič obrodile: jabolka, kruške, češplje, češnje in jagode. Posebno važna je reinette-a, ki jo je odgojil s trikratnim križanjem in je po okusu in obliki najboljše jabolko na svetu.

Mičurin prav nič ne misli na svojih 84 let in si postavlja vedno nove cilje. V zadnjem času se je lotil žit in namerava odgojiti pšenico, ki bo imela zrna kakor fižol...

Požar na Themsi. V zapadnoindijskih ladjedelnih v Londonu je nastal te dni velik požar in uničil ogromno skladišče. Zgorelo je med drugim na tisoče sodov z rumom, ki se je zlivljal v Themso in tam gorel dalje. Ker je gorelo ponoči, je bilo videti, kakor bi plaval po reki goreči otoki. Škoda znaša štiri milijone funtov.

Z mozem pa ravnaj tako...

Zakon je v nekem oziru kakor tesna celica, v kateri živi zakonca v neposredni bližini in se gledata neposredno, brez razdalje. Tu je vse človeško vidno v vseh podrobnostih in odbija ali vsaj utruja, tudi proti volji. O tem si ravno neveste odnose mlade žene navadno niso na jasnem — domišljajo si, da so za moža kakor čisto zlato, ki je v vseh svojih delih in oblikah enako dragoceno. Za te žene prinaša neki veljemestni polumesečnik sto prijaznih nasvetov, ki ne vsebujejo vse modrosti, a nekaj pa le. Navajamo jih nekaj, njih število si bistra ženska glava brez težave sama izpopolni.

Obleci se vsak dan vsaj za spoznanje drugače; če drugega ne, zamenjaj ovratnik, zaveži pisan trak, vtakni za pas cvetlico ali deni za vrat priprosti nakit, da ti le pristojta. Nikoli ne nosi doma stvari, ki se ti zdi preslabe za ulico.

Ne hodi v copatah, vsaj ne, kadar je mož doma.

Ze k zajtrku pridi umita in počesana, sveža in negovana.

Ne izpiraj si ust pred možem.

Bodi vedra in ljubezniva nasproti njemu.

Ne začudenj pogovora z možem, dokler se ni umil, obril in opravi; pri tem opravi hoče biti mož zbran in nemoten. Razen tega tudi živahni možje jutraj navadno niso zgovorni.

Tudi za zajutrek čedno pogrni in pripravi mizo in postavi vse potrebno v dosegljivo bližino.

Ne moti moža, kadar čita.

Navadi se poslušati, kadar ti kaj pripoveduje, čeprav se ti zdi morda nezanimivo.

Ne sili v moža z vprašanji, če noče govoriti, in navadi se, da kdaj tudi molče preneseš, če nimaš prav.

Če opaziš njegove najljubše navade in želje, jim streeži, a brez glasne samohvale.

Nauči se kuhati! Ne kuhaj samo zanj, marveč za vsajuc. Nikar mu ne omrazi njegovih najljubših jedi.

Ne godrnjaj toliko! Bodi vedno za 25 odstotkov veselejša, kakor bi prav za prav mogla biti in kaži se pred njim ravno tako vedro in prijazno, kakor če si v tuji družbi.

Nauči se, da bo mogel mož najti na tebi vedno kaj novega, da se mu odkriješ vedno od drugih strani; tako ostanesh zanj vedno zanimiva.

Kupi mu včasih kaj mičnega, a podobno misli včasih tudi nase.

Daj mu priliko, da se bo mogel semtertja čutiti popolnoma svobodnega, nevezanega, a prav to pravico pridržaj tudi sebi. Če sta prava človeka, tega ne bosta zlorabila, marveč se z neskajenim veseljem vračala drug k drugemu.

Če ima mož kako posebno veselje: da zbira znamke, igra tennis, se ukvarja z radiem ali s čimerkoli drugim — potem mu tega ne zagrenuj, marveč mu idi še na roko. Najbolje je, da imaš potem tudi ti kako svoje posebno veselje ali opravilo. Tako se stvari poravnava in imata vedno o čem govoriti, kar vaju zanima.

Nikdar in tudi v prepripi ne očitaj možu, kaj si zanj storila, mu »prinsla« ali žrtvovala.

Bodi čim redkeje bolna.

Ne obenj moža takoj, ko pride domov, z vsek-

danjimi skrbmi in neprijetnostmi. Počakaj, da si oddihne in se naje; potem mu mirno povej, kar ti je na srcu.

Skušaj, da bo kosilo in večerja vedno o prave času pripravljena.

Skrbi, da bo moževa najljubša srajca vedno oprana in zlikana, da bo njegova obleka v redu, brez madežev.

Imej vedno v zalogi par gumbov za srajco in trakov za čevlje, da ne bo kdaj zaradi takih malenkosti nepotrebne zadrege in razburjenja.

Stedi, a če moževih nogavic in perila ne moreš krpiti sama, potem daj to storiti po kom drugem; oženjen mož ne sme hoditi zanemarjen kakor samci.

Ne dotikaj se moževe pisalne mize; ne pospravljaj na njej.

Ce je tvoj mož dober smučar, ti pa ne, potem ga pusti, da se sam smuča.

Ne vprašuj ga vedno, če te še ljubi.

Ne misli, da je »edini mož«, dokler ga ljubiš, ne, da je »najslabši mož«, ko se z njim spreš.

Oboje je napačno.

Za vsakega moža je poklic prvo in ljubezen drugo in za vsako ženo je ljubezen prvo in poklic drugo. Misli na to v težavnih trenutkih.

Ne kaži očitno, da hočeš biti svojem možu mati in prizanašaj mu s svojimi malenkostnimi nasveti; s tem postaneš le nadležna.

Če hočeš pri možu kaj doseči, potrka na njegov ponos ali njegovo nečimurnost.

Ne sili moža, da bi občeval z vso tvojo žlahto in vsemi trajnimi prijatelji in znanci.

Ne jezi se nad možovo žlahto — tvoja prav gotovo ni nič boljša.

To bi bilo torej nekaj nasvetov za žene, ki se pa dotikajo le površja vsakdanjega življenja; za pravo srečo v zakonu je treba seveda tudi še in predvsem globljih vrednot, in vrhu tega dveh: ne samo žena, marveč tudi mož mora po najboljši vednosti in volji služiti zakonskemu občestvu.

Dr. Kahler (levo) in dr. Mahrens, prvi predsednik Nemške evangelske cerkvene zveze, drugi hannoveranski deželni škof. Tena dvema možema je poverjena naloga, da preosnujeta nemško protestantsko cerkev.

Johannes Brahms, eden največjih nemških glasbenikov, katerega rojstno stoletnico bo obhajal ves kulturni svet dne 7. maja letos.

Zdravnik — svetnik

Med zdravniki in občinstvom se v zadnjih dobah mnogokje odpira brezupen prepad. Premostiti ga bo mogla le nadnaravna ljubezen: karitas. V tem zmislu je nedavno govoril florentinski vseučiliški profesor Coronedi pod naslovom: Zdravniška poklicna etika. Rekel je, da te ljubezni v zdravniškem poklicu ne more nobena druga etika nadomestiti. Zdravniški poklic je apostolat, pravo zvanje. Zdravnik mora izvrševati karitas v besedi in dejanju. Vselej mora biti karitas prevladujoči motiv vsega njegovega ravnanja.

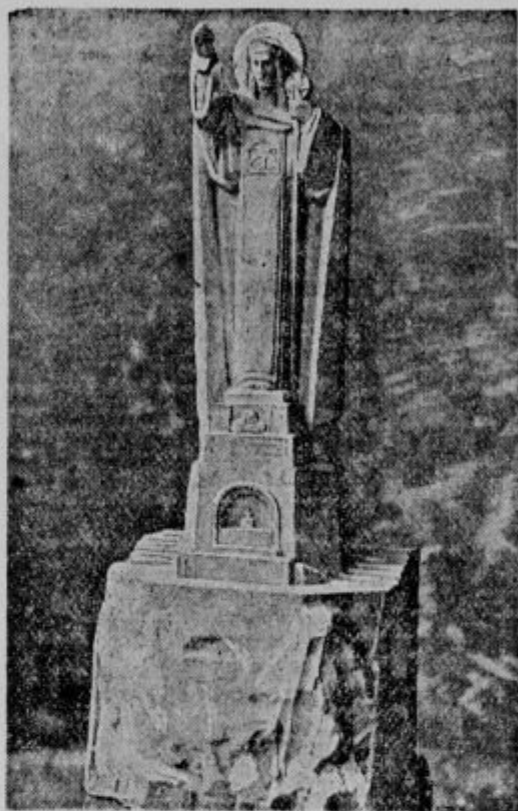
Zgled takega zdravnika je dal slavni katoliški klinik prof. Guiseppe Moscati, ki je pred šestimi leti umrl v Neaplju. Moscati je do zadnjega rad stregel pri sv. maši, in sicer javno in ne samo v kaki zatišni kapelici; vsak dan je prejemal »sveto obhajilo«. Svojim učencem ni odkrival samo skrivnosti zdravniške vede, marveč tudi lepoto verskih resnic in življenja po njih. Bolnikov ni zdravil samo v telesnih boleznih, marveč obenem tudi v dušnih. S posebno ljubeznijo se je zavzemal za reveže in jim delil zdravniško, duhovno, pa tudi denarno pomoč. Ko je neki reven inozemski dijak obolel za jetiko, ga je vsak dan obiskoval na njegovem stanovanju, mu nosil sveže robce in odnašal rabljene. Njegov grob neprestano obiskujejo ljudje iz vseh stanov in ga krase s cveticami. V teku je prizadevanje, da bi se uvedlo preiskovalno postopanje in bi bil proglašen blaženim.

Uradni znak za letošnji prvi maj v Nemčiji. Napis slove: »Dan nemškega dela 1. maja 1933«.

Nevarna kletka

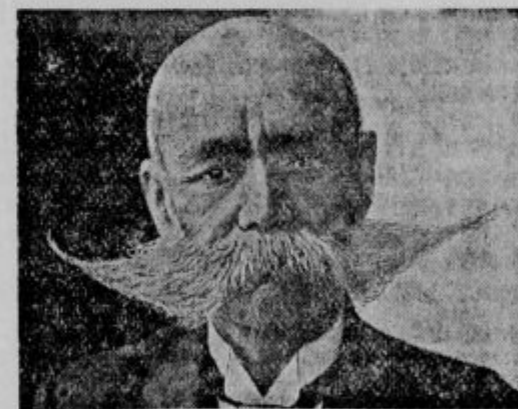
Angleški vzgojitelj D. Acherly je predaval v londonski pedagoški zvezi o svojem večletnem življenju na dvoru nekega radže v Indiji. Ko je obolel njegov gojenec, prestolonaslednik, na kozah, se ni smel dotakniti dečka nobeden povabljenih zdravnikov. Če je moral bolniku otipati žilo, so poklicali pestunjo. Ta je vzela dečka v naročje. Potem je smel zdravnik prijeti pestunjo za roko. Na ta način je moral sklepati, ali narašča vročica... Boginja Devi, ki po braminskih naukih zdravi koze, ima tisoč rok. Vse so zaprte in v eni od njih je skrito zdravilo. Bolnikov oče se ne sme striči ne briti ne pokriti ne obuati, da bi boginja odprla pravo roko. Zato je hodil radža-oče mesec dni bos in poraščen... Anglež se je nekoč zanimal za čudno, pasji uti slinno kolibo, ki je kazila vhod v zgodovinsko vladarjevo hišo. Radža mu je pojasnil, da sta bila spala na prostem pred vrati dva starca: pesnik z 80 in arhitekt s 85 leti. Vladar ju je večkrat poklical, če se je zbudil ponoči, na zaupen razgovor. Naposled sta bila starca onemogla in hudo trpela pozimi, če je deževalo. Zato je zgradil radža kolibo, da bi ju varovala pred nevihto. A oba zaupnika sta umrla skoraj istočasno kmalu po tem, ko so končali tesarji svoje delo.

Ogromen Kristusov kip na Montblancu. Kip postavijo po prizadevanju katol. župnika Delassiat na desnem bregu Arve. Kip bo 20 m visok in bo stal na 10 m visokem podstavku, v katerega notranjosti se bo nahajala kapelica.

Samo krščanstvo more preobraziti Kitajsko

Cangkajšek, kitajski vojskovodja, ki je po veroizpovedi protestant, je imel v protestantski šoli v Cangi znamenit nagovor na šolske oblasti in meščanstvo. Kakor so poročali listi, je rekel med drugim: »Zal, da nekateri ne zaupajo misijonskim šolam, ker jih pač ne poznajo prav. V resnici pa so te šole velikega pomena. Jezus je odrešil človeštvo po svoji ljubezni in svoji popolni žrtvi. Ni se branil trpljenja. Mi, ki hočemo rešiti domovino, se moramo vžgati ob njegovem duhu žrtve in ljubezni. Z ideali svobode in človeškega dostojanstva, ki jih je Kristus učil, morete preobraziti celokupno kitajsko mladino. Domovino in narod mora rešiti Kristusov nauk...«

Japonski general Nagaoka, ki je te dni umrl, star 75 let. Bil je znan po svojih brkih, ki so bili najdaljši na svetu.

Med štirimi očmi.

»Kaj premoženje, tega imaš danes hitro vkup. Ampak kako se ga znebiš, to je težava.«
»Ne razumem?«
»Metulje izdelujem, veš.«

Charlotte Börner, berlinska operna pevka, ki je te dni brez sledu izginila. Bila je brez angažmana in ni izključeno, da se je zaradi obupnega gospodarskega položaja končala.

Naše zadružništvo v letu 1932

V naši banovini je bilo lani ustanovljenih 71 zadrug. Leta 1931 pa je bilo osnovanih 288 zadrug, od česar pa je radi izrednih razmer za izvedbo agrarne reforme bilo osnovanih 199 pašniških in gozdnih zadrug, tako da je značilni faktični prirastek 89.

Po posameznih vrstah se razdele novoustanovljene zadruge slede (v oklepajih podatki za leto 1931):

Kreditne 5 (10), živinorejske 4 (18), kmetijsko-gradnja 4 (4), zadrugne elektrarne 3 (5), vinarske 2 (1), perutninski 2 (1), vodovodne 3 (7), sadjarske 1, čebelarke 1, lesne 1, konsumne in nabavne 9 (3), stavbne 7 (6), tiskovne 2, obrtne 5 (7) in raznih zadrug 22 (7 plus 199 pašniških in gozdnih zadrug).

Med onimi zadrugami, ki so označene kot razne, piše Narodni gospodar, je največ takih, ki so hotele izvrševati vsakovrstne zavarovalne posle, pred vsem zavarovanja bolnih in starih oseb. Ko se je pa zvedelo o uspehih nekaterih

podobnih organizacij, so tudi drugi hoteli izkoristiti konjunkturo z izvrševanjem zavarovalnih poslov na zadružni podlagi. Samo v Ljubljani je bilo v kratkem času osnovanih približno 11 takih zadrug, zaostali pa tudi ni smel Maribor, kjer si je Kmet. eksportna zadruga utrla pot.

V likvidacijo je lani stopilo 25 (27) zadrug in sicer naslednje 1 (2) kreditni, 1 (7) mlekarstva, 1 (4) živinorejska, 1 (1) zadruga elektrarna, 2 vinarske, 5 agrarnih zajednic, 1 pašniška in gozdna, 5 (4) konsumne, 2 (2) stavbni, 1 tiskovna, 4 (3) obrtne, 2 (4) razne in 1 osrednja: Zveza agrarnih zajednic v Mariboru.

Konkurz so napovedale 4 zadruge, leta 1931 pa samo 1.

Iz zadružnega registra je bilo izbranih 25 zadrug, leta 1931 pa 10.

Skupno se je po končani svetovni vojni osnovalo v Sloveniji 1151 zadrug, v likvidacijo jih je stopilo 366, v konkurz jih je prišlo 18, izbranih pa jih je bilo 366.

Stanje Narodne banke

Zadnji izkaz o stanju Narodne banke z dne 22. aprila kaže v primeri z izkazom za 15. april tele najvažnejše izpremembe:

Zlata podlaga je narasla za 0,4 na 1761,8 milij. devize in valute, v podlagi pa za 0,9 milij. na 171,0 milij. Poleg tega so narasle tudi devize izven podlaga za 5,1 na 14,4 milij. Din. Tudi kovani denar se vrača v blagajne banke, saj se je povečal za 25,7 na 201,4 milij. Din.

Ze pred 14 dnevi smo opazili pri izkazu za 8. april povečanje eskontnih posojil, ki pa je bilo v izkazu za 15. april kompenzirano z večjim zmanjšanjem. Sedaj so menična posojila narasla za 5,3 milij. Din na 2007,3 milij. Din. Dobro bi bilo, da banka ta dvig pojasni, ker smo radovedni, pri kom so se ta posojila povečala. Nasprotno pa so lombardna posojila dalje padla za 0,7 na 328,5 milij. dinarjev.

Med pasivi se je zmanjšal obrok bankovcev za 73,1 na 4420,6 milij. Din. To je najnižje stanje od stabilizacije dinarja sem. Če gledamo izkaze Narodne banke nazaj, moramo poseči v leto 1921., da najdemo tako nizek obrok bankovcev. Tedaj smo šele v septembru dosegli tako visok obrok bankovcev.

To zmanjšanje obtoka bankovcev je v zvezi z razvojem obveznosti po vidu, ki so narasle za 80,1 milij. in prekršile milijardo s svoto 1031,7 milij. Med njimi so se državne terjatve povečale za 7,8 na 12,5 milij., žiroračuni za 38,5 na 342,6 milij., posebno pa so narasli razni računi, kjer se polagajo plačila za khringe, pa se izkazujejo, dokler ne izvrše odgovarjajočih plačil v pogodbenih državah. Ti razni računi so dosegli vsoto 676,5 milij. Din in so v primeri s prejšnjim izkazom narasli za 33,8 milij.

Po daljšem času so se povečale tudi obveznosti z rokom za 2,1 na 1263,3 milij. Din. Narasla je tudi vsota raznih pasiv. Skupno znaša obrok bankovcev z obveznostmi po vidu vred 5462,3 milij. (plus 7,0 milij.) in je kritje popuščilo od 35,40 na 25,38%, samo zlato kritje pa od 32,28 na 32,25%.

Organizacija hotelirjev

Zveza gostilničarskih zadrug je sklenila kot znano osnovati v svojem okrilju poseben hotelirsko-kavarniško-restavratski odsek, ki bi imel za nalogo proučevati posebne razmere v teh obratih ter posebno pospeševati tujski promet s stališča omenjenih obratov. Zato se je vršil danes sestanek interesentov v Unioni, katerega se je udeležilo lepo število hotelirjev iz vse Slovenije.

Sestanek je vodil zvezni predsednik g. Majcen, ki je uvodoma pozdravil navzoče, posebno pa zastopnika tujskoprometnega sveta dr. Štera in ravn. Zveze za tujski promet g. Pintarja. Vršile so se kaj volitve, pri katerih so bili izvoljeni v odbor: iz Ljubljane gg. Škerlep, Miklič, Černe, Koritnik, Presker in Šterk, izmed ostalih pa gg. Molnar, Štarkl, Klasič in Berglez.

Za tem je podal svoj referat zvezni ravnatelj g. Peteln. Iz referata posnemamo, da je v Sloveniji 101 hotel, 55 kavarn, 162 restavracij in 28 penzionov. Izvedena anketa, ki pa je dala žal še vse premalo materiala za presojo gospodarskega položaja te stroke, kaže, da vedno bolj naraščajo kratkoročne obveznosti, ki bodo kmalu preokalele hipotekarno obremenitev. Ta obremenitev postaja vedno bolj občutna, ker je promet v statistično obseženih obratih padel od 4,4 milij. Din v letu 1930. na 2,8 milij. v letu 1932. Tudi davčno breme postaja vedno težje. Zaradi tega navaja celo vrsto predlogov za izboljšanje razmer, med katerimi omenjamo: ustanovitev posebnega zavoda za kredit hotelirjem, del obrestnih bremen naj nosi po vzgledu drugih držav država, odloži naj se davčna plačila, odnosno ručaji, podaljša naj se plačilna doba za kvote dosežene v poravnavi, ustavi naj se izdajanje koncesij za nekaj let itd. Zakon o davčnih in carinskih olajšavah ni prinesel nobene koristi, ker je imelo od njega korist eno samo podjetje v Sloveniji. Letos kaže tujski promet slabo, saj zavračajo Nemci našo tujskoprometno propagando itd. Sploh naj se ukrene vse potrebno za pospeševanje tujkega prometa pri nas.

V svojem pozdravu je ravnatelj Zveze za tujski promet g. Pintar opozoril na potrebo koncentrirane propagande za pospeševanje tujkega prometa. Propagandna centrala naj zbira sredstva od vseh posojil. Potrebni bi še mnogo drugih ukrepov za podpiranje tujkega prometa n. pr. osvoboditev od triptikova meddržavni turistični avtomobilni promet, ugodnosti pri vizumih itd. V imenu tujskoprometnega sveta je spregovoril dr. Šterk, ki je zlasti omenil boj banske uprave proti šušmarstvu v hotelski stroki, katero izvršujejo zasebniki z odjajo sob. S pozivom na delo v prid tujkega prometa je končal svoj nagovor.

Zvezni predsednik g. Majcen je opozoril na še nekatere težave hotelirstva, kjer se zaposluje preveč neizkušenega personala. Potrebne bi bile davčne in takene olajšave, nadalje naj se vrtirajo iz občinskih proračunov stalno znatna sredstva za pospeševanje tujkega prometa, od katerih bi se del odstopil Zvezi za tujski promet za propagando. Obč. svet g. Šterk je pojasnil, kako je prišlo do znižanja hotelske davštine v Ljubljani od 20 na 15 odstotkov.

Končno je g. ravn. Peteln pozval navzoče, naj delajo za to, da bo zveza lahko zbrala vse potrebni material za smotorno akcijo v korist hotelirstva, ker potrebuje te podatke tudi za ministrstvo trgovine in industrije. Pozdravljala koncentracijo propagande. Glede gostilničarskega šolstva je omenjal, da bo letos poslanih več vajencev na praktično delo v inozemstvo.

Poravnalno postopanje je razglašeno o imovini Berganta Benjamina, trgovca z mešanim blagom v Ljubljani, Moste, Zaloška cesta 3, narok za sklepanje poravnave 27. maja, rok za oglasitev do 22. maja.

Glavna skupščina Zadružne zveze v Ljubljani bo 1. junija 1933 ob 10 dopoldne v beli dvorani Uniona na Miklošičevi cesti. Dnevni red je naslednji: Odobritev zapisnika, poročila: načelnstva in nadzorstva, odobritev računskega zaključka za leto 1932. Dopolnilna volitev odbora in poročilo o sedanjem gospodarskem položaju.

Statistika OUZD v Ljubljani. Prejeli smo izkaz zavarovancev OUZD po posameznih strokah za povprečje meseca marca 1933. Iz statistike je razvidno, da je število zavarovancev naraslo od februarja na marec za 2193 na 70.794. Dvig števila zavarovancev je iskati predvsem v sezonskih razlogih: napredovala je stavba gradb nad zemljo, gradnja cest, regulacija Ljubljane, industrija kamena in zemlje, kjer znaša povečanje približno 1700 ljudi, tudi v lesni stroki se je zaposlenost izboljšala, kakor tudi v tekstilni. Zaposlenost pa je padla v kovinski stroki ter industriji za predelavo lesa.

Borza

Dne 26. aprila 1933.

Denar

V današnjem deviznem prometu so narasli tečaji Amsterdam, Bruslja in Trsta, neizpremenjeni so ostali tečaji Curiha, Newyorka, Pariza in Prage, popustila pa sta London in Berlin. Dolar je v Curihu nekoliko slabšeji.

Avstrijski šiling je notiral v Ljubljani 8,30 do 8,40, v Zagrebu 8,275 do 8,375, v Beogradu pa 8,30 do 8,35.

Grški boni so notirali v Beogradu 42 denar. Ljubljana. Amsterdam 2306,51—2317,87, Berlin 1312,36—1323,16, Bruselj 801,35—805,29, Curih 1108,35—1113,85, London 198,30—199,90, Newyork 5130,48—5158,74, Pariz 225,88—227, Praga 170,90—171,76, Trst 298,24—300,64.

Promet na zagrebški borzi je znašal brez kompenzacij 55.550 Din.

Curih. Pariz 20,38, London 17,77, Newyork 468, Bruselj 72,375, Milan 26,95, Madrid 44,30, Amsterdam 208,90, Berlin 118,75, Dunaj 73 (55,50), Stockholm 92, Oslo 90,60, Kopenhagen 79,30, Sofija 8, Praga 15,42, Varšava 58, Atene 2,94, Carigrad 2,47, Bukarešta 3,08.

Vrednostni papirji

Tudi danes je bila tendenca za pojno škodo in državne papirje slabejša, kar se je poznalo pri tečaju škode. V dolarskih papirjih vlada neizvestnost, ker ni nobenih tečajev na naših borzih. Promet je padel na minimum, saj je bilo danes v Zagrebu zaključenih komaj 100 kom. vojne škode. Zaključenih je bilo 20 delnic Trbovljske.

Ljubljana. 7% inv. pos. 42—43, vojna škoda 192—195, begl. obv. 31—32.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 42—43, agrarni 22—24,50, vojna škoda 192—193 (195), 5. 185—192, 6% begl. obv. 31,50—32, 7% pos. DHB 42 den. — Delnice: Narodna banka 3500—3600, Priv. agr. banka 191—193,50, Sečerana Osijek 110—150, Impex 50 den., Trbovljska 130—140 (140).

Belgrad. Narodna banka 3650 den., Priv. agr. banka 194—195 (192,50), 7% inv. pos. 42—43,50 (43), vojna škoda 191—192 (193, 191), 6% begl. obv. 31,75—32,25 (32,50, 31,50), 7% pos. DHB 43 den.

Dunaj. Podon.-savska-jadrana. 59,20, Mundus 50, Alpine 11,98, Trbovljska 14,66, Prager Eisen 195.

Žitni trg

Na novosadski borzi so danes cene nekoliko popuščile, dočim so na ljubljanski borzi ostale cene pšenice neizpremenjene, koruza, času primerno suha pa je narasla na 112,50—115, oz. za april 120 do 122,50.

Novi Sad. Pšenica bač. okol. Sombor, bač. okol. Novi Sad, srbač, gorbac, srem, bač. potiska 225—230, gorbana. 222,50—227,50, koruza bač. gar. kv. 61—63, srem. gar. kval. 62—64, bač., srem. april, maj, junij 68—70, ban. gar. kval. 60—61, bač. Dunav in Tisa šlep 67—69, bač. ladja Begej in Sava ladja 66—68. Ostalo neizpremenjeno.

Budimpešta. Tendence slaba. Promet slab. Pšenica maj 13,03—13,28, zaklj. 12,97—12,98, junij 13,30—13,588, zaklj. 13,30—13,31, oktober 12,10—12,28, zaklj. 12,09—12,10, rž maj 6,70—6,80, zaklj. 6,64—6,66, junij 7—7,08, zaklj. 6,79—6,80, koruza maj 7,06—7,09, zaklj. 6,95—6,96, junij 7,45—7,58, avgust 7,73—7,81.

Chicago. Pšenica maj 56,50, junij 57,75, sept. 58,625, koruza maj 35,25, junij 37,875, sept. 39,75, oves maj 23,625, junij 23,75, sept. 24.

Živina

Mariborski sejem 25. aprila 1933. Prigananih je bilo 10 konj, 6 bikov, 98 volov, 221 krav in 16 telet, skupaj 351 glav. Cene so bile sledeče: Debeli vol 1 kg žive teže 4—5 Din, poldebili vol 3—3,50, plemeniti vol 3,25—3,75, klavne krave debele 3 do 4,50, plemenite krave 1,50—2,50, krave za klobasarje 1,50—1,75, mladne krave 1,50—2,75, breje krave 1,50—2,75, mlada živina 4—5,30, teleta 4 do 5 Din. Prodanih je bilo 183 komadov. Mesne cene: Volovski meso I. vrste 1 kg 10—12 Din, II. vrste 6—8, meso od bikov, krav, telet 4—6, telečje meso I. vrste 12—14, II. vrste 8—10, svinjsko meso sveže 10—16 Din.

Moste pri Ljubljani

Izprememba v občinski upravi.

Odstavljen je z oblastvenim odlokom od časti in službe občinskega odbornika Ivan Lapajne, izdelovalec kreme v Mostah, ker je uvedeno o njegovem premoženju poravnalno postopanje, kakor je »Slovenec« za poročal. — V zvezi s to odstavitvijo je tudi izguba funkcije člana okrajnega cestnega odbora po izrečni določbi § 52 zakona o samoupravnih cestah z dne 8. maja 1929.

Kaslija me je ozdravil

KRESIVAL

in tako mi je mogoče zopet hoditi v družbo, ne da bi koga mečilo moje kašljanje. To je zasluga »Kresivala«, tega nenadkritljivega sredstva

proti KASLU, BRONHIALNEM IN PLJUCNEM KATARJU.

Dobi ga v vseh lekarnah.

Zastopatelj za kraljevino Jugoslavijo:

»Jugofarm« d. d., Zagreb, Gajeva ulica 32

Oglas je registriran pod št. 22.821 od 23. XII. 1932.

Sport

Občni zbor TK Skale

Predanočnim se je vršil v prostorih palače Grafike redni občni zbor TK Skale, katerega se je članstvo udeležilo v obilnem številu. Iz poročil posameznih funkcionarjev je razvideti, da je bil klub v preteklem letu zelo aktiven. Tajnik g. Velepiš je poročal, da je imel odbor v prošli sezoni 32 sej. Klub šteje 151 članov. Predavanj je bilo 12; predavali so pa poleg domačinov tudi inozemci. Blagajnik je poročal, da je blagajnično stanje povoljno, gospodar pa je povedal, da ima klub inventar v vrednosti 14.000 Din. Knjižnica, ki ima 347 domačih in inozemskih strokovnih knjig, je vredna 10.000 Din.

Zelo zanimivi sta bili poročila alpinističnega odbora ter foto-sekcije. Načelnik alpinističnega odbora g. Režek je poročal, da so napravili člani kluba več izredno težkih tur tako v Julijskih karkor v Savinjskih Alpah. Plezalna alpinistika se je v poslednji dobi močno razvila. Foto-sekcija, za katero je poročal njen načelnik g. E. Planinšek, je imela predvsem ta namen, da seznanijo člane in ljubitelje te sportne panoge z estetiko in tehničnim znanjem fotografije.

Tudi smučarska sekcija je pridno delovala. Člani so se vadili predvsem v smuku in slalomu. Koncem februarja je imel klub lov na lisice, karaga se je udeležilo 15 članov.

Vršila so se še poročila filmskega odbora, ki je skrbel za finančno eksploatacijo filma »V kraljestvu Zlatoroga«, poročilo o izdaji knjige »Naš alpinizem« ter poročilo o gradnji koče na Voglu. Govorilo se je tudi o delovanju podružnic na Jelenicah in one v Savinjski dolini, ki jako pridno delujeta.

Pri volitvah je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik dr. Mirko Kajzelj, podpredsednik ravnatelj Franjo Vilhar, tajnik Milan Kham, blagajnik Zane Košca, odborniki: Marinko Vinko, Zemljč Franc, Resnik Jože, Poljanec Pavle, namestnika Kovač Saša in Predalič Stane. Za načelnike odsekov: za alpinistični Boris Režek; za foto Egon Planinšek; za smučarski Adolf Keržan; za filmski Edi Keržan; za gradbeni ing. Drofenik; preglednika sta: Janez Dougan in Franc Kopriva; razsodišče tvorijo: dr. Tuma, Janko Škerlep, F. Fetičhova, Janez Dougan in Vlado Škrlak.

Za častnega predsednika je bil izvoljen g. prof. J. Ravnik.

Fila je imela zasedanje v dneh 22. in 23. t. m. v Parizu pod predsedstvom Rimeta. Navzoči so bili vsi člani. Najprej so vzeli na znanje poročilo o bilanci za leto 1932. Dalje so razpravljali glede diskvalifikacije Urugvajcev ter so sklenili, da se ista izvrši s 31. majem t. l., ako njihova zveza do tedaj ne bi priznala pravil Fila. Največ se je pa seveda govorilo o nogometnih tekmah za svetovno prvenstvo, ki se vrše — kakor znano — prihodnje leto. Finalne tekme se bodo izvedle v Italiji in sicer v času od 27. maja do 6. junija 1934. V finale pride 16 narodov. Točno število vseh udeležencev držav se bo objavilo šele 15. junija t. l. Še nato sledi razdelitev narodov v majhne skupine (2—3 narodi) za predtekmovaljanje, pri čemer se bo upoštevala tudi geografska lega. Za finalne tekme bo potrebnih 25 sodnikov.

Svetovni mojster Karl Swoboda je umrl. Znan dunajski težki atlet in svetovni rekorder Karl Swoboda je v starosti 51 let umrl. Svoje najboljšje uspehe in svetovne rekorde je dosegel ta izredni atlet pred vojno in sicer v letih 1910 in 1911. Njegov najboljši uspeh, ki ga še do danes ni nihče dosegel, je obojeročni sunek z 185,6 kg. S Swobodo se je poslovil eden največjih in najmočnejših mož od tega sveta.

Španski plavalci se bodo letos udeležili plavalnih tekem za ameriško prvenstvo, ki se vrše o priliki svetovne razstave v Chicagu meseca julija. Naskok na rekord 4×100 m. Sportni klub iz Boehuma namerava o priliki mednarodne sportne prireditve, ki se vrši v Milanu, naskočiti svetovni rekord v stafeti 4×100 m ter ga zrušiti. Ta rekord drži Amerika s časom 40 sekund. Omenjeni nemški klub upa, da se mu to posreči, ker je že dosegel v tej stafeti čas 40,8 sekund. Ker pa tvorijo to stafeto prvotni sprinterji Jonath, Vent, Borchmeyer in Buthe-Pieper, ni izključeno, da se jim to posreči.

Prihodnje svetovne damske tekme bodo leta 1934 in sicer v Angliji. Vršile se bodo v dneh od 16. do 18. avgusta. Kolikor se da sedaj sklepati se jih bo udeležilo 25 držav in tudi atletinje iz angleških kolonij bodo sodelovale. Tekmovanje bo obsegalo naslednje panoge: teki: 100, 200, 800 m, zapreke 80 m, skok v višino, skok v daljavo, kopje, disk, kroglja, stafeta 4×100 m in prvič peterboj, obstoječi iz teka na 100 m, skoka v višino, skoka v daljavo, kopja in krogle.

Program so določili na zadnjem kongresu, ki se je vršil v Rimu. Ob tej priliki se je tudi sklenilo, naj bi se pri bodočih damskih igrah prevzele v program še druge sportne panoge kakor: plavanje, sabljanje itd.

V tenisu je tolkila Italija Madjarsko z 4:2. Tekma se je vršila 23. in 24. t. m. v Budimpešti. V poslednji igri je Palmieri premagal Gabowitza s 3:6, 1:6, 6:1, 6:3, 6:0.

Gostilničarji pozor!

Dne 7. maja 1933 ob 16 se bo potom javne dražbe prodala občinska hiša z gostilno in mostno tehniko, ter k njej pripadajočim zemljiščem na licu mesta na Muti štev. 95. Gostilna je na najbolj prometnem kraju ob banovinski cesti k železniški postaji pri mostu ob Dravi. — Vzklicna cena 115.000 Din. Natančnejši podatki se dobe v občinskem uradu občine Muta.

St. Jernej

Presrečni dan, najlepši dan v življenju je doživel v nedeljo 180 naših dečkov in deklic, ki so tega dne prvič prejeli ljubelega Jezusa v svoja mlada srčeca. — Na čast prvoobhajanjev sta se popoldne vršila v dvorani dve igrici: »Ivčkovo sanje« in »Režikin Jezušček«, ki sta malčkom in njihovim mamicam nadvse ugajali.

Tudi za zakrament sv. birme, ki ga bo dne 25. maja prejelo okoli 700 otrok, se mladina vneto pripravlja.

Za tuberkulozo je obolel tukajšnji gostilničar g. Tone Šebela in je moral iskat zdravlja na Golniku. Splošno priljubljenemu gospodu želimo, da bi kmalu ozdravel in se zadovoljen in srečen zopet povrnil v krog svoje ljubljene družine.

Pregovor: »Jurij — zakuri!« se letos pač ni uresničil. Po dolini cvete drevje, a Gorjance pa pokriva do pol metra debel sneg, ki skupno s starko burjo, prav pošeno hladno ozračje in ovira razvoj narave. — Čudno je res to pomladansko vreme!

Mežiška dolina

Kotlje. Preteklo nedeljo je priredilo tukajšnje gasilno društvo »Užitkarje«, kmečko žaloigro v treh dejanjih. Igralci so svoje vloge prav dobro rešili. Poset igre je bil za sedanje razmere zelo zadovoljiv. Vsa čast odboru, da je vstopnino znižal tako, da je bil obisk omogočen tudi najrevnejšim, ki z isto pravico lahko zahtevajo koristne in poštene zabave, katere je na žalost vedno manj. — Prejšnji teden je zopet zapadlo mnogo snega, ki je segal do prinožja Uršlje gore. Pa sonce ga naglo jemlje in prav je tako, saj pričakujejo na Rimenskem vrelcu in Brezju že prve letovištarje.

Guštanj. Jurjev semenj se je vršil letos v znamenju krize. Prignane je bilo okrog 50 glav živine, katere pa je bilo le malo prodane. Cene so se sucale od 2,50 — 5 Din. Že smo se veselili, da bo cena poskočila, pa tako razočaranje, kar pa je dandanes menda že v modi.

Naznanila

Vaja »Ljubljane« danes ob 20. Točno. Pevo-vodja.

Muzejsko društvo ima svoj redni občni zbor danes ob 17 v Narodnem muzeju v Ljubljani.

Občni zbor Društva drž. upokojenecv in upokojenk v Ljubljani se vrši v petek, dne 28. t. m. ob 19 (7 zvečer) v dvorani Delavske zbornice na Miklošičevi cesti. Vabljeni vsi člani.

Občni zbor SPD, Slovensko planinsko društvo vabi na občni zbor Osrednjega društva, ki se vrši v četrtek, dne 27. aprila ob 20 v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani. Spored občnega zbora je sledeči: 1. Poročilo predsednika; 2. Poročilo tajnika; 3. Oračun; 4. Poročilo računskih preglednikov; 5. Program bodočega dela; 6. Proračun; 7. Volitve; 8. Imenovanje delegatov; 9. Samostojni predlogi in razsodnosti. — Opozorjamo člane SPD, da bodo pripuščeni na današnji občni zbor samo oni člani, ki se izkažejo s člansko izkaznico.

Občni zbor »Dobrote« obširnega podpornega društva poštnih nameščencev v Ljubljani, bo dne 5. maja 1933 ob 19 zvečer v »beli dvorani« hotela »Union« v Ljubljani.

Pomočniški zbor združenja trgovcev v Ljubljani ima danes ob 20 v dvorani Trgovskega doma občni zbor. Vsi člani Pomočniškega zbora združenja trgovcev se morajo občnega zbora točno in polnoštevilno udeležiti.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Četrtek, 27. aprila: 12.15 Radio kvartet 12.45 vesti 13.00 Čas, radio kvartet, borza 17.30 Salonski kvintet 18.30 Italijanska, prof. dr. St. Leben 19.00 Prenos z Dunaja: Gospodarski odnosi med Avstrijo in Jugoslavijo (govori minister Jakoncig) 19.30 Pogovor s poslušalci (prof. Prezelj) 20.00 Koncert orkestralnega društva Glasbene Matice v Ljubljani 22.00 Čas, poročila, plošče.

Petek, 28. aprila: 11.15 Šolska ura 12.15 Plošče 12.45 Dnevne vesti 13.00 Čas, poročila, plošče 17.30 Salonski kvintet 18.30 Zabavno etivo (Narte Veli-konja) 19.00 Francoščina (prof. Prezelj) 19.30 Delovanje vulkanov (G. Peterlin) 20.15 Prenos iz Varšave: Koncert varšavske filharmonije 22.00 Čas, poročila.

Drugi programi:

Petek, 28. aprila:

Mali oglasi

V malih oglasih velja vsaka beseda Din 1.—; ženitovanjski oglasi Din 2.—. Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10.—. Mali oglasi se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska, 5 mm visoka peltina vrstica po Din 2-50. Za pismene odgovore glede malih oglašev treba priložiti znamko.

Službe iščejo

Mlado dekle

pošteno, iz dobre hiše, išče mesto pri dobri manjši družini. Vajena je kuhe in gospodinskih del. Ponudbe pod »Skromna« št. 4711 na upravo »Slovenca«.

Službodobne

Kolporterje

iščemo za Ljubljano, Maribor in Celje. Z glasiti se je pismeno ali osebno pri Samopomoči Zveze bojevnikov v Ljubljani, Jegličeva cesta 15.

Mehanika

zanesljivega, spretnega, ki ima skušnje pri popravilu bencinskih in Dieselmotorjev, strojev za obdelovanje lesa, in ki zna upravljati parni stroj — iščem. Služba je stalna. Stanovanje prosto. V ponudbah je navesti dosežane službovanje in najmanjši mesečni zahtevki. Ponudbe, ki teh podatkov ne navedejo, se ne bodo upoštevale, niti nanje odgovorilo. Ponudbe in nasloviti na ing. Milan Lenarčič, Ribnica na Pohorju.

Hotelsko kuharico

mlajšo, išče Grand Hotel Toplice, Bled. Oferte s prepisi spričeval direktno.

Pouk

Obštv. koncesionirana šoferska šola

J. Gabersčik

bivši komisar za šoferske izpite. Ljubljana, Bleiweisova cesta 52.

Denar

Kompanjona

sprejemam dobičkonosnemu podjetju. Pišite na upravo »Slovenca« pod »Denar« št. 4733.

Brezobrestno posojilo dobi lahko vsak. Pišite na upravo »Slovenca« pod zn. »Zelo ugodno« št. 4734.

Brezobrestna posojila

za nakup premičnin in nepremičnin, doto, razdolžitve itd., proti poroštvu, znanjbi ali vknjižbi dajejo: »Kreditne zadruge«, Ljubljana, pp. 307. Sprejmejo zastopnike.

Glasba

Pozivam Franceta Uršič da v 15 dneh odzame svoje stvari v Šmarci št. 11. Janez Zagradnik. (o)

Stanovanja

IŠČEJO:

Manjše stanovanje

(tudi kot hišnik) išče upokojeni železničar z ženo. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Dva« št. 4652.

ODDAJO:

Opremljena soba

se odda gospodu s prvim majem. Poljanski nasip št. 10/II. desno stopnišče (Požar).

Dvosobno stanovanje

oddam takoj ali v junijem. Simon Gregorčičeva št. 8. Zelena jama. (c)

Celo malo vilo

s 6 sobami in pritliklami ter vrtom, v bližnji periferiji poceni oddam. Ponudbe pod »Opremljeno ali prazno« št. 4708 na upravo »Slovenca«.

Opremljena sobica

zračna, s posebnim vodom, se odda za 220 Din s 1. majem. Mirje, Lepi pot 19.

Oddam sobo

s hrano ali brez, tudi starejši osebi, s 1. majem. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 4706.

Razno

Delavnice pohištva,

pozor! Naročil bi opremo za trisobno stanovanje, ako se vzame v delno plačilo vložna knjižica Ljubljanske Kreditne banke, ostanke pa plačam v gotovini. — Ponudbe pod »Resen kupec« št. 4731 na upravo »Slovenca«.

Vnajem

IŠČEJO:

Prostor

za čevljarstvo delavnico — iščem. Glinška 7, Fabijan.

Posrestva

Doben oglaš »Slovenca« posrestvo ti hitro prodaj; če že ne s gotovim denarjem pač kupca ti s knjižico da.

10 stavbnih parcel

po 600—1000 m² naprodaj in se sprejmejo tudi hranilne knjižice. Poizve se: Vižmarje št. 100 in 59.

Kmečko posrestvo

z njivami in travniki, v Sp. Zadobrovi naprodaj. Poizve se: I. Oražem — Moste.

Novo hišo

tri velike sobe, vrt, pri Mariboru, prodaja za 40.000 dinarjev. — Posredovalnica Maribor, Franciškaška ulica 21.

Hišo ali vilo

dvo- ali tristanovansko, v dobrem stanju, na periferiji Ljubljane, Celja ali Maribora, iščem proti takojšnjemu odplačilu. Posredovalci izključeni. Ponudbe s natančnim opisom, navedbo dohodkov in cene na upravo »Slovenca« pod »Kulantnost« št. 4739.

Kupimo

Lokomobil

6—8 ks ali parni kotel 4 Atm., transmisije, 40 mm z ležajem, rabljene zidake in strešnike, kupim. Ponudbe na upr. »Slovenca« pod značko »Gotovina takoj« št. 4672.

Vsakovrstno

zlatu kupim

po najvišjih cenah CERNE, uvelit Ljubljana, Wolfova ulica št. 3

Inserati

v »Slovencu«

imajo največji uspeh.

Auto-motor

Buick auto

pet sedežna limuzina, v najboljšem stanju, zelo ugodno naprodaj. Za delni ali celotni znesek se vzame tudi hranilne knjižice nekaterih denarnih zavodov. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 4689.

Prodamo

Če avto svoj stari prodajaš ali motorja bi znebil se rad, brž kupcev ti mnogo prižene Slovenec najmanjši inserat

Konfekcija — moda

na boljši nakup — Anton Presker Sv. Petra c. 14, Ljubljana

Čevljarji!

Naprodaj več parov kopit za ročno delo. Jadransko-posavska čevljarna, Kranj.

Semenski oves

štajerski hribski, lep, po 1.50 Din kg, franko Zidani most, nudi Peter Šetina, Radeče.

Feniks čevlji

tudi na obroke. Trnovski pristan 16.

Jugurt mleko

le iz mlekarne Tyrševa (Dunajska) 17; izborni sir trapist — kg 12 Din. — Kličite telefon 27-01.

OZEBLINE

novi nastale, vsake vrste, na roki, prstu, nogi, nosu, ušesu, ki so zatekle in srbijo, takoj izginijo, ako jih namažete s poznano

»LJEKOVITO BARTULIČEVO MASTJO«

Cena zavitku samo 10 Din. Proizvaja in v promet jo daje stara, leta 1599 ustanovljena Kaptolska lekarna Sv. Marije Zagreb Dolac kraj Trznice. Dobi se v vsaki lekarni.

Stanovanje

s tremi sobami in vsemi pritliklami, najmodernejše urejeno, se odda v najem s 1. majem t. l. — Pojasnila v Gledališki ulici 8/III, soba št. 2.

Volna, svila, bombaž

stalno v bogati izbiri v vseh vrstah za strojno pletenje in ročna dela po najnižjih cenah pri trdk. Karl Prelog Ljubljana — Židovska ul. in Stari trg

Na javni dražbi

ugodno naprodaj: Sivalni stroji, železna blagajna, dne 29. 4. 1933 ob 15, Ljubljana, Mestni trg 8.

2½ m² javorovih, bukovih desk, dne 28. apr. 1933, ob 16, Ljubljana, Masarykova c. 60. 160 m³ bukovih cepanic, dne 28. 4. 1933 ob 11, v Gruškovi v gozdu, p. Belinaru.

Pisalna miza, lovska puška in drugo, dne 29. 4. 1933 ob 10, Ptuj, Aškerčeva ul. 18.

Razno pohištvo, dne 29. 4. 1933 ob 14, na Tenzu, Gregorčičeva ul. 7 pri Mariboru.

2 glasovirja in razno pohištvo, dne 29. 4. 1933 ob 10, v Dol. Lendavi, Glavna ul. 77.

Pisalni stroji, železna blagajna, glasovir in razno pohištvo, dne 29. 4. 1933 ob 14, v Dol. Lendavi 97.

Tovorni voz in rezalni stroj, dne 10. 5. 1933 ob pol 9, v Čadramu pri Konjicah.

3 m² desk, dne 24. 4. 1933, ob 9, Oplotnica 32 pri Konjicah.

Junec, krava, koleselj, 20 q sena in drugo, dne 28. 4. 1933 ob 13, v Zg. Doliču 15 pri Slovenjgradu.

1 konj, dne 28. 4. 1933 ob 8, v Št. Janžu 21 pri Ger. gradu.

Ako želite, da Vam bo dete tako zdravo in veselo - dajte mu

Energina

za krepitev krvi, živcev in teka

»Energina« krepi kri, krepi živce, daje tek in pospešuje razvoj otroka. Otrokom od 5 do 15 let 3 krat na dan po 1

malo žličko okusnega »Energina«. »Energina« se dobiva v lekarnah v pol-literarnih steklenicah po Din 35.—. S pošto razpošilja Laboratorij »ALOA« na Sušaku. 3 steklenice »Energina« Din 119.—, 6 steklenic »Energina« Din 220.— in 1 zastoj, 12 steklenic »Energina« Din 440.— in 2 zastoji.

(Odobreno po min. soc. politike in nar. zdravlja št. 4787 z dne 23. marca 1932)

Žične posteljne vloge

in zložljive železne postelje izdeluje najceneje ter sprejema iste v popravilo Pavel Strgulc, Gosposvetska cesta 13, Kolizej, Ljubljana.

Krušno moko in

rženo moko

vedno svežo, kupite zelo ugodno pri A. VOLK, LJUBLJANA Realizirna cesta 24

POZOR FRIZERJI!

Potrebno predizobrazbo za pomočnike in mojsterske izpite v damsko-frizerski stroki, barvanje las, lasničarstva in drugo, Vam nudijo oblastno dovoljeni strokovni tečaji v MARIBORU pri M. FETICH-FRANKHEIM. Prijava vsak poljuben čas, za pismena pojasnila je priložiti znamko za odgovor.

Mednarodni velesejem v Budimpešti

6.—15. maja

Nad tisoč razstavljačev vseh industrijskih strok / Izdelek množinski / Kvalitetno blago

Razstava madžarskih poljedelskih proizvodov za izvoz.

IZVOZNI POSLI PROTI PLAČILU V PENGÓ-VALUTI

Sijajne modne revije / Kozmetična izložba / Izložba avijatič Filatelistiška izložba in borza / Izložba za naseljevanje, gradnje / seljaška posrestva / nazorna razstava o namakanju in kulturi dreves / Izložba perunine in drobnice / Izložba vina / Galerija male obrti / Skupine domače industrije.

Znatne polajšave pri potovanju in nabavljanju vizuma kakor tudi znižane cene v gledališčih, zdravilnih kopališčih itd. na temelju sejemске izkaznice od 1—20 maja.

Sejemске izkaznice in informacije pri: v Ljubljani, Potovalni pisarni »PUTNIK« centralno zastopstvo za Jugoslavijo; v Beogradu, Kr. madž. trg. delegat, Vuka Karadžića ulica 11.

† V neizmerni žalosti naznanjamo vsem sorodnikom, prijateljem in znancem, da je naš nad vse ljubljani soprog, oče, sin, brat, stric in svak, gospod

VILJEM DE COSTA

trg. poslovođa

dne 26. t. m. po daljšem trpljenju, previden s tolažili svete vere mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v petek, dne 28. t. m. ob 4 pop. iz hiše žalosti, Klunova c. 14, Moste na pokopališče k Sv. Križu.

Ljubljana-Moste, dne 26. aprila 1933.

Kati de Costa roj. Vehar, soproga; Vilij, sin in ostalo sorodstvo.

Samuel Lover:

RORY O'MORE

Irski ljudski roman.

»Ne tako kakor vi mislite, draga gospa O'More, on ni bil dober katoličan — škoda, da je izgubljen, da je bil pogan. Toda on ni tega kriv, da ni vedel drugače, zakaj v tistih časih so bili ljudje izgubljeni v temi in niso vedeli tega, kar vemo mi. Če pa pravim, da je bil Rimljan, mislim s tem, da je pripadal tistemu slavemu narodu, Romani populi, kakor jim pravimo. Virgil je bil rojen v Mantui, slavem rimskem pristanišču, me razumete, gospa O'More?«

Klopec gospe O'More je padel na tla. Phelim pa, ki ni maral, da bi se le ena beseda njegovega govora izgubila, je čakal, dokler ga vdova ni pobrala in postala zopet vsa pozorna.

»Mantua, pravim, gospa O'More, slavno pristanišče Romani populi, pristanišče port Mantua, ki ima še danes čast, da je njegov rojstni kraj, me razumete, gospa O'More,« je nadaljeval Phelim.

»Da, da, gospod O'Flanagan! Poslušam vas, gospod. Oh, kako silno učeni ste! Tako, tako, to je čudovito! Nikdar še nisem slišala o kom, ki bi bil rojen v portmantia.«

»Oh-ho-ho-ho! Gospa O'More! Ne, milostiva,« se je smejal Phelim. »Nisem rekel, da je bil rojen v portmantia. Rekel sem v pristanišču port Mantua, ki je bilo teritorialna posest kakor so bili Romani populi.«

»O Bog, koliko vi znate, gospod O'Flanagan, ni čudo, da se mi smejete! A mislila sem, da govorite o torbi in sem se čudila, kako bi otrok prišel na svet na tak način.«

»Čisto naravno, gospa O'More, čisto naravno!« je rekel Phelim.

»Toda, ali mi morete povedati...?«

»Kaj pa?« je hitro vprašal Phelim.

»Ali mi morete povedati, ali je to tisti kraj, odkoder prihajajo torbe?«

»Mogoče, gospa O'More, da to ime izvajamo iz imena tistega kraja, to se pravi, toda to so majhni odlomki iz zgodovine in ni vredno, da bi govorila o tem. V takih zadevah smo prepuščeni svoji lastni razsodnosti.«

»O, Bog, o, Bog! Ali je pa tisti gospod, o katerem govorite, hodil streljat, tisti gospod Virgus?«

»Virgil, gospa O' More, Vir-gil,« je poudaril Phelim dostojanstveno.

»Naj mi oprostite on in tudi vi mi oprostite, gospod,« se je opravičevala in priklonila glavo.

»Nič ne de, gospa O' More. Torej milostiva, zaradi streljanja, ne, ni hodil streljat, in sicer iz različnih vzrokov ne. Puške so bile redke v tistih časih, smodnik pa ni bil še v modi takrat.«

Phelim ji je hotel še nadalje razlagati, a v tistem trenutku sta se vrnila Rory in učenjak, kakor so ga imenovali. Vdova je porabila to priložnost, šla v hišo in prepustila Phelima in njegovo razlaganje in vse skupaj sportnikoma.

II. poglavje.

Kako se sedi na ražnju, ne da bi bil sv. Lovrene.

Nekaj tednov, preden se je začela naša povest, je šel Rory v Dublin po poslih zaradi najemnine male vdovine farme, če tistih par njiv sploh zasluži to ime. V tistem kraju je bil samo podrejeni zastopnik, s katerim si zaradi takih poslov lahko govoril; glavni zastopnik zemlje je pa stanoval v Dublinu in vsakega pol leta prišel na posestvo. Razen takrat, ko je prihajal po najemnino, ga najemniki niso nikdar videli. Gospodar je pa živel v Londonu. Vdova je hotela dokupiti še nekaj zemlje prav tisti čas, ko pravega zastopnika ni bilo. Da bi predolgo ne čakala, je poslala svojega sina v Dublin, kjer naj bi govoril z njim.

»S tem človekom tu nima smisla, da bi govorila, ker ti ne more dati pravega pojasnila; saj vedno pravi, da mora šele gospodarju pisati, in da ti bo čez toliko in toliko dni sporočil. In tako hodiš samo sem in tja, reč pa

ostane vedno tam, kjer je bila in nikdar ne veš, pri čem da si. Zato, dragi Rory, pojdi v božjem imenu v Dublin in se pogovori kar z zastopnikom samim.«

In tako se je Rory odpravil v Dublin, pa ne brez tisoč materinih dobrih nasvetov, kako da naj pazi v mestu, o katerem je slišala, kakšno vražje mesto da je, in kakšni malopridneži da so tam, da ti, če spiš z odprtimi usti, kar zobe ukradejo iz njih.

»Bom pa spal z odprtimi očmi kakor zajec,« se je pošalil Rory, »in če jih moji zobje tako mikajo, bodo tudi lahko izkusili, kako ostru so,« je Rory, ki si ni malo domišljeval, kako bistroumen je, mater pomiril.

Iz čudes pa, ki jih je videl v mestu, je globoko zajemal in pripovedoval na poti nazaj domov, tako da je njegovo pripovedovanje kratkočasilu potnike, ki so ga z zanimanjem poslušali. Svoj posel v Dublinu je povojno opravil, potem je pa sedel v mestno kočijo. Na enem zunanjih prostorov poleg bledega, skromnega, a brhkega mladega gospoda je bilo še prostora in tja je sedel, ker ta ni imel tistega prezirljivega obnašanja, ki ga kakšenkrat opažal na ljudeh boljših slojev, kadar jih slučaj pomeša z njimi. Svojim sopotnikom se je skušal popolnoma prilagoditi in med potjo, ko jih je treslo in metalo sem in tja, se je pogovarjal z Rorijem o rečeh, za katere jim je bežeča pokrajina dajala snovi. Zaradi njegovega nepriljubljenega obnašanja se je skromni Rory takoj ogrel zanj in ga seveda začel ceniti. To medsebojno zaupljivost in presrčnost je pa podžigalo vedno bolj brezobzirno obnašanje nekega drugega sopotnika, ki je smatral to za veliko ponižanje, da je poleg njega sedel človek kakor Rory in prav nič se ni pomišljal, da ne bi žaljivo in čisto glasno govoril o nižjem stanu in kako težko je, privaditi ljudi nižjega stanu na mirno in dostojno obnašanje. Rory pa, ki je bil zelo takten, ni na vse to nič odgovoril. V splošnem ni nihče nič opazil; bistro oko njegovega bledega druga je pa vendar videlo, kako so ustnice kmetkega fanta od srda podrhtevale in kako so se mu obrvi stiskale od jeze in boli, ki je bila tem bolj ostra, ker je bila skrita.